

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU

**PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY
INSTYTUT ŚLĄSKI W OPOLU
W 2012 ROKU**

**Sprawozdanie z działalności
i plan pracy na rok 2013**

Opole 2013

Redakcja: Katarzyna Widera,
Bernard Linek

Opracowanie
redakcyjne
i korekta: Ewa Dawidejt-Jastrzębska

Skład: Piotr Solga

ISBN 978-83-7126-294-4

PAŃSTWOWY INSTYTUT NAUKOWY – INSTYTUT ŚLĄSKI w Opolu
ul. Piastowska 17, Opole
Nakład 100 egz. Objętość 3,5 ark. wyd., 4 ark. druk.

Spis treści

1. Skład Rady Naukowej i zatrudnienie w PIN – Instytucie Śląskim w Opolu w 2012 roku (<i>Katarzyna Widera</i>).....	5
2. Sprawozdanie z posiedzeń Rady Naukowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu w 2012 roku (<i>Michał Lis</i>).....	11
3. Sprawozdanie z działalności naukowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu w 2012 roku i zadania badawcze na rok 2013 (<i>Leokadia Drożdż</i>)	14
4. Sprawozdanie z działalności Zakładu Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych w 2012 roku (<i>Michał Lis</i>)	30
5. Sprawozdanie z działalności Zakładu Badań Regionalnych i Lokalnych w 2012 roku (<i>Brygida Solga</i>)	35
6. Sprawozdanie z działalności Pracowni Badań Społecznych Instytutu Śląskiego w Opolu w 2012 roku (<i>Paweł Sadło</i>)	38
7. Biblioteka PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu. Sprawozdanie z pracy w 2012 roku (<i>Ewa Golec</i>)	41
8. Działalność wydawnicza PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu w 2012 roku (<i>Ewa Dawidejt-Jastrzębska</i>)	45
9. Bibliografia publikacji pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu w 2012 roku (oraz uzupełnienia z lat poprzednich) (<i>Ewa Golec</i>).....	47

1. SKŁAD RADY NAUKOWEJ I ZATRUDNIENIE W PIN – INSTYTUCIE ŚLĄSKIM W OPOLU W 2012 ROKU

1.1. Rada Naukowa

Kadencja 2008–2012

Przewodniczący	prof. dr hab. Marek S. Szczepański
Zastępcy przewodniczącego	prof. dr hab. Krystian Heffner, prof. dr hab. Michał Lis
Członkowie	dr Maciej Borkowski, dr Monika Choroś, mgr Leokadia Drożdż, prof. dr hab. Krzysztof Frysztacki, prof. dr hab. Joachim Glensk, prof. dr hab. Zbigniew Greń, dr Franciszek Jonderko, dr hab. Maria Kalczyńska, prof. PIN–IŚ, bp prof. dr hab. Jan Kopiec, prof. dr hab. Krystyna Kossakowska-Jarosz, dr hab. Janina Labocha, dr Bernard Linek, prof. dr hab. Wanda Musialik, prof. dr hab. Andrzej Sakson, dr hab. Stanisław Senft, prof. PIN-IŚ, dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO, dr hab. Jerzy Sierociuk, prof. UAM, dr Brygida Solga, dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt., prof. dr hab. Krzysztof Tarka, dr hab. Aleksandra Trzcielińska-Polus, prof. PIN–IŚ, prof. dr hab. Maria Wanatowicz.

Kadencja 2012–2016

Przewodniczący	prof. dr hab. Krystian Heffner
Zastępcy przewodniczącego	prof. dr hab. Michał Lis, dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO
Członkowie	dr Monika Choroś, prof. dr hab. Krzysztof Frysztański, dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ, mgr Łucja Jarczak, prof. dr hab. Wiesława Korzeniowska, prof. dr hab. Krystyna Kossakowska-Jarosz, prof. dr hab. Wojciech Kunicki, dr Bernard Linek, mgr Paweł Sadło, dr hab. Jerzy Sierociuk, prof. UAM, dr Brygida Solga, dr Józef Szymeczek

1.2. Dyrekcja

do 30.04.2012 r.

Dyrektor	dr Teresa Sółdra-Gwizdź
Zastępca dyrektora ds. naukowych	dr hab. Wiesław Drobek, prof. PIN-IŚ (urlop bezpłatny od 1.01.2012 r. do 4.06.2012 r., od 24.08.2012 r. do 31.12.2012 r.)
Sekretarz naukowy	mgr Leokadia Drożdź

od 1.05 do 31.10.2012 r.

p.o. Dyrektora	mgr Leokadia Drożdź
Zastępca dyrektora ds. naukowych	dr hab. Wiesław Drobek, prof. PIN-IŚ (urlop bezpłatny od 1.01.2012 r. do 4.06.2012 r., od 24.08.2012 r. do 31.12.2012 r.)

od 1.11.2012 r.

Dyrektor	dr inż. Katarzyna Widera
Zastępca dyrektora ds. naukowych	dr hab. Wiesław Drobek, prof. PIN-IŚ (urlop bezpłatny od 1.01.2012 r. do 4.06.2012 r., od 24.08.2012 r. do 31.12.2012 r.)
Zastępca dyrektora ds. organizacyjnych	mgr Leokadia Drożdż

1.3. Pracownicy jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych

ZAKŁAD BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH

Kierownik zakładu – prof. dr hab. Michał Lis

Zastępca kierownika zakładu – dr hab. Bogdan Cimała* (urlop bezpłatny do 31.08.2012 r.)

Samodzielni pracownicy naukowci:

prof. dr hab. Joachim Glensk* (urlop bezpłatny do 31.08.2012 r.),
dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-IŚ,
dr hab. Maria Kalczyńska*, prof. PIN-IŚ (urlop bezpłatny do 31.08.2012 r.),
prof. dr hab. Wanda Musialik* (urlop bezpłatny do 31.08.2012 r.),
dr hab. Stanisław Senft*, prof. PIN-IŚ (urlop bezpłatny do 31.08.2012 r.),
dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-IŚ,
dr hab. Aleksandra Trzcielińska-Polus, prof. PIN-IŚ (urlop bezpłatny do 31.12.2012r.),
prof. dr hab. Bogusław Wyderka.

Pozostali pracownicy naukowci:

dr Danuta Berlińska (do 28.03.2012 r.),
dr Maciej Borkowski,
dr Monika Choroś,
mgr Leokadia Drożdż,
mgr Anna Jedynak,
dr Bernard Linek,
dr Marzena Muszyńska.

Pracownicy badawczo-techniczni:

mgr Ewa Dawidejt-Jastrzębska,
mgr Łucja Jarczak.

* Stosunek pracy pracownika ustał 30.11.2012 r.

ZAKŁAD BADAŃ REGIONALNYCH I LOKALNYCH

Kierownik zakładu – dr Brygida Solga (do 30.06.2012 r. p.o.)

Samodzielni pracownicy naukowcy:

dr hab. Wiesław Drobek, prof. PIN–IŚ (urlop bezpłatny od 1.01.2012 r. do 4.06.2012 r.; od 24.08.2012 r. do 31.12.2012 r.),
prof. dr hab. Krystian Heffner,
dr hab. Stanisław Koziarski*, prof. PIN–IŚ,
prof. dr hab. Robert Rauziński,
dr hab. Teresa Sółdra-Gwiżdż,
dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.,
dr hab. Anna Śliz (urlop bezpłatny do 31.03.2012 r.),
dr inż. Katarzyna Widera.

Pozostali pracownicy naukowcy:

dr Franciszek Jonderko* (urlop bezpłatny do 31.08.2012 r.),
dr Marek Zawadka* (urlop bezpłatny do 31.08.2012 r.).

PRACOWNIA BADAŃ SPOŁECZNYCH

Kierownik pracowni – prof. dr hab. Krystian Heffner

Pozostali pracownicy naukowcy:

mgr Anna Bereś,
mgr Olaf Gwiżdż,
mgr Paweł Sadło.

Pracownik badawczo-techniczny:

mgr Robert Wieczorek.

BIBLIOTEKA

Kierownik – mgr Ewa Golec.
Pracownik – mgr Ewa Wróbel.

DZIAŁ KSIĘGOWOŚCI

Główna księgową – mgr inż. Iwona Pawlonka.
Pracownik – Krystyna Klimek.

DZIAŁ ADMINISTRACJI I OBSŁUGI

Pracownicy:

mgr Katarzyna Koryzma (prowadzenie sekretariatu od 1.10.2012 r.),

* Stosunek pracy pracownika ustał 30.11.2012 r.

Teresa Drzazga-Sempruch (asystent dyrektora, sprawy kadrowe – do 30.11.2012 r.),
 inż. Zbigniew Hocheker (administrator budynku),
 Czesław Bartkowiak (konserwator).

DZIAŁ PRAWNY

mgr Magdalena Filipowicz (do 30.11.2012 r.)
 dr Małgorzata Magdziarczyk (od 1.12.2012 r.)

SPRAWY BHP

Roman Raba

ARCHIWUM ZAKŁADOWE

mgr Leokadia Drożdż

1.4. Stan i struktura zatrudnienia

Tabela 1

Stan zatrudnienia w PIN – Instytucie Śląskim w latach 2010–2012

Kategoria pracowników	Lata							
	2012 ^a		2012 ^b		2011 ^c		2010 ^c	
	A	B	A	B	A	B	A	B
Naukowi	21	20,50	30	28,75	29	26	30	28,25
Badawczo- -techniczni	3	3,00	3	3,00	2	2	2	2,00
Biblioteka	2	2,00	2	2,00	2	2	2	2,00
Księgowność	2	2,00	2	2,00	2	2	2	2,00
Administracja i obsługa	3	3,00	3	3,00	3	3	4	3,50
Razem	31	30,50	40	38,75	38	35	40	37,75
Dział prawny	1	-	1	-	1	-	1	-

^a stan od 1.12.2012 r.; ^b stan do 30.11.2012 r.; ^c – stan z 31.12.

A – liczba zatrudnionych; B – wielkość zatrudnienia etatowego.

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z lat poprzednich i danych kadrowych.

Tabela 2

Pracownicy naukowi w PIN – Instytucie Śląskim w latach 2010–2012

Stanowisko	Lata		
	2012	2011	2010
Profesorowie:	10	15	14
z tytułem naukowym profesora	4	6	6
doktorzy habilitowani	6	9	8
Adiunkci:	6	9	11
doktorzy habilitowani	-	-	-
doktorzy	6	9	11
Asystenci:	5	5	5
doktorzy	-	-	-
magistrzy	5	5	5
Razem	21	29	30

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z lat poprzednich i danych kadrowych, wg stanu na dzień 31.12.2012 r. W wykazie uwzględniono osoby przebywające na urloпах bezpłatnych.

Katarzyna Widera

2. SPRAWOZDANIE Z POSIEDZEŃ RADY NAUKOWEJ PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU W 2012 ROKU

W roku 2012 Rada Naukowa PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu obradowała siedmiokrotnie: pięciokrotnie w składzie 25-osobowym kadencji 2008–2012 oraz dwukrotnie w składzie 15-osobowym kadencji 2012–2016, każdorazowo przy frekwencji umożliwiającej podejmowanie prawomocnych decyzji (18 stycznia, 13 marca, 9 maja, 4 lipca frekwencja wynosiła 60–68%, a w dniach 10 października i 19 grudnia 67–80%). Przewodniczącym Rady kadencji 2008–2012 był prof. dr hab. Marek S. Szczepański, a nowej – prof. dr hab. Krystian Heffner.

Posiedzenie w dniu 18 stycznia, pod przewodnictwem prof. dra hab. M.S. Szczepańskiego, poświęcone było – poza sprawami bieżącymi placówki (finanse, rewitalizacja budynku, sprawy personalne) prezentowanymi przez dyrektora dr Teresę Słodre-Gwiżdż – zatwierdzeniu planu rzeczowo-finansowego na rok 2012 oraz powołaniu komisji wyborczej do przeprowadzenia wyborów dyrektora PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu. Do istotniejszych spraw bieżących prezentowanych przez dyrektora dr T. Słodre-Gwiżdż należały informacja o kolejnej obniżce dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na działalność statutową oraz o podjęciu koniecznego w tej sytuacji programu restrukturyzacji zespołu pracowniczego, mającej na celu przeprowadzenie zwolnienia grupowego pracowników na drugim i dalszym etapie oraz dostosowanie struktury organizacyjnej do zatwierdzonej przez Radę Naukową w 2011 r.

Obrady w dniu 13 marca, którymi kierował zastępca przewodniczącego Rady prof. dr hab. Michał Lis, poświęcone były – poza sprawami bieżącymi – głównie powołaniu członków Komisji konkursowej ds. wyboru dyrektora PIN – Instytutu Śląskiego. Rada powołała członków Komisji delegowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych. Ze spraw bieżących do najistotniejszych należała informacja, że w związku z obniżeniem ministerialnej dotacji na działalność statutową placówki dyrekcja złożyła do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wniosek o restrukturyzację.

Obradująca pod przewodnictwem prof. dra hab. M.S. Szczepańskiego Rada Naukowa 9 maja zapoznała się z informacjami bieżącymi przedstawionymi przez dotychczasową dyrektora dr T. Słodre-Gwiżdż (do 30.04.2012 r.), pozytywnie zaopiniowała kandydaturę mgr Leokadii Drożdż na stanowisko p.o. dyrektora, powoła-

nie dr Brygidy Solgi na stanowisko kierownika Zakładu Badań Regionalnych i Lokalnych oraz kandydaturę dr Teresy Sołdry-Gwiżdż jako przedstawiciela placówki w Forum Jednostek Badawczo-Rozwojowych. Nadto Rada pozytywnie zaopiniowała korektę planu pracy placówki w 2012 r. oraz zmiany w strukturze organizacyjnej PIN – Instytutu Śląskiego, a także unieważniła konkurs na stanowisko dyrektora PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu z powodu niezgłoszenia się kandydatów, uchwaliła ogłoszenie nowego konkursu na stanowisko dyrektora i wybrała reprezentujących placówkę członków Komisji konkursowej na stanowisko dyrektora PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu.

Obrady kierowanego przez prof. dra hab. M.S. Szczepańskiego posiedzenia w dniu 4 lipca rozpoczęło ogłoszenie wyników Konkursu o Nagrodę im. Jana i Wojciecha Wawrzynków. Podczas debaty Rada pozytywnie zaopiniowała sprawozdanie finansowe za rok 2011 oraz plan pracy PIN – Instytutu Śląskiego na rok 2013. Rada powołała Komisję konkursową na stanowisko dyrektora PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu.

Ostatnie posiedzenie Rady kadencji 2008–2012, w dniu 10 października, pod przewodnictwem prof. dra hab. M.S. Szczepańskiego, poświęcone było przyjęciu informacji o przebiegu konkursu na stanowisko dyrektora PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu, które złożył przewodniczący Komisji prof. dr hab. Krystian Heffner, informując, że Komisja na stanowisko dyrektora wnioskuje dr inż. Katarzynę Widereę. Otwierając dyskusję, przewodniczący Rady przedstawił sylwetkę kandydatki, która następnie zaprezentowała podstawowe elementy swojej wizji kierowania placówką. Rada pozytywnie zaopiniowała kandydaturę dr inż. Katarzyny Widery na stanowisko dyrektora PIN – Instytutu Śląskiego i wystąpiła do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o jej mianowanie.

W dniu 10 października zainaugurowała swoją kadencję Rada Naukowa w składzie wybranym na lata 2012–2016. Licząca 15 członków Rada składa się z 8 członków wybranych w głosowaniu 19 września oraz z 7 osób powołanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zgodnie z przyjętym programem obrad Rada wyłoniła swoje władze, w składzie: przewodniczący – prof. dr hab. Krystian Heffner, zastępcy – prof. dr hab. Michał Lis i dr hab. Teresa Smolińska, prof. UO. Rada wybrała prof. dra hab. K. Heffnera jako kandydata Rady do Komisji Ewaluacji Jednostek Naukowych. W kolejnym punkcie obrad dr hab. Teresa Sołdra-Gwiżdż, prof. PIN–IŚ, poinformowała Radę o przebiegu X Posiedzenia Rady Głównej Instytutów Badawczych poświęconego ocenie jednostek naukowych w 2013 roku oraz procedurze oceniania wniosków grantowych składanych

w Narodowym Centrum Nauki, Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowym Programie Rozwoju Humanistyki.

Podczas drugiego posiedzenia Rady, które odbyło się 19 grudnia, dyrektor PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu dr inż. Katarzyna Widera przedstawiła informację o bieżącej sytuacji i perspektywach rozwoju placówki. Następnie Rada powołała Komisję ds. oceny pracowników samodzielnych oraz zatwierdziła korekty planu pracy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu. Wysłuchała także informacji dr hab. Teresy Söldry-Gwiżdż, prof. PIN–IŚ, o pracach Rady Głównej Instytutów Badawczych. W sprawach kadrowych Rada poparła wniosek ks. dra hab. Andrzeja Haniucha, prof. PIN–IŚ, o otwarcie na Uniwersytecie Opolskim przewodu o nadanie mu tytułu naukowego profesora.

Michał Lis

3. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU W 2012 ROKU I ZADANIA BADAWCZE NA ROK 2013

3.1. Ogólna charakterystyka działalności jednostki

Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski funkcjonuje w Opolu od 1957 r. jako jedyny obecnie spadkobierca tradycji przedwojennego Instytutu Śląskiego w Katowicach. Pozostając wielodyscyplinarną placówką naukową, prowadzi badania w obrębie takich dyscyplin naukowych, jak: historia, politologia, socjologia, geografia, nauki filologiczne, demografia, ekonomia, polityka społeczna. Główne kierunki działalności naukowo-badawczej to:

- nowożytnie i najnowsze dzieje Śląska,
- stosunki polsko-niemieckie i polsko-czeskie,
- językoznawstwo w zakresie onomastyki i dialektologii,
- procesy i zjawiska społeczne z socjologicznego punktu widzenia, socjologia stosunków etnicznych,
- problemy przemian społecznych, demograficznych, ekonomicznych oraz przestrzennych Śląska,
- problematyka zagospodarowania Odry i Nadodrza,
- studia nad polityką regionalną oraz miejscem i rolą Śląska w Polsce, Europie i w świecie, ze szczególnym uwzględnieniem procesów integracji europejskiej.

Za słowa kluczowe dla wymienionych kierunków działalności należy przyjąć: śląskoznawstwo, niemcoznawstwo, bohemistykę, stosunki narodowościowe, pogranicza, problemy społeczne, stosunki międzygrupowe, stosunki etniczne, Nadodrza.

Merytoryczny zakres badań placówki wyznaczają problemy charakterystyczne dla historycznego regionu śląskiego, ważnego obszaru pogranicznego Rzeczypospolitej Polskiej, istotne też dla współczesnych procesów transformacji ustrojowej i polityki państwa.

Nadzór merytoryczny nad placówką sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, natomiast do kompetencji ministra właściwego do spraw nauki należy ocena poziomu naukowego Instytutu i jakości prowadzonych w nim badań naukowych i prac rozwojowych oraz zgodności działalności Instytutu z zadaniami określonymi w art. 2.1. i 2.2. ustawy z dnia 30.04.2010 r. o instytutach badawczych (Dz.U. nr 96, poz. 618) oraz przyznawanie środków finansowych na działalność Instytutu.

Zgodnie z założeniami wprowadzonej w życie reformy nauki corocznie ulega zmniejszeniu dotacja podmiotowa MNiSW na działalność statutową. Zmniejszenie dotacji spowodowało – wobec skromnych dodatkowych środków finansowych pozyskiwanych przez Instytut z innych źródeł – znaczne pogorszenie sytuacji finansowej placówki. W związku z tym w 2011 r. powołano w Instytucie Zespół do spraw Restrukturyzacji, który opracował program restrukturyzacji jednostki, i złożono do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego jeszcze w 2011 r. wniosek o restrukturyzację Instytutu. Pozytywną decyzję w tej sprawie MNiSW podjęło 30 lipca 2012 r. W związku z programem restrukturyzacyjnym liczba pracowników Instytutu zmniejszyła się o 10 osób (9 pracowników naukowych i 1 z administracji).

W Instytucie kontynuowano dwa programy kadrowe: stażowy dla absolwentów szkół wyższych oraz praktyk studenckich. W roku 2012 stażyści, pozyskani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu, doskonalili swoje umiejętności w Pracowni Badań Społecznych oraz w Zakładzie Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych, a na praktyce studenckiej przebywali studenci socjologii z Uniwersytetu Opolskiego.

Z sukcesów w zakresie rozwoju kadry odnotować należy uzyskanie przez dr Teresę Sołdrę-Gwiżdż stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie socjologii, który nadany został na posiedzeniu Rady Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (14.06.2012 r.).

W ramach podnoszenia i uzupełniania kwalifikacji zawodowych pracownicy Instytutu podjęli następujące działania:

– mgr Leokadia Drożdż ukończyła studia podyplomowe „Zarządzanie projektami badawczymi i pracami rozwojowymi” oraz podjęła kolejne – „Menedżer projektów badawczych”,

– mgr Anna Beres i mgr Paweł Sadło ukończyli studia podyplomowe „Zarządzanie projektami badawczymi i komercjalizacja wyników badań”,

– mgr Paweł Sadło podjął studia w zakresie „Menedżer projektów badawczych”.

Dr hab. Teresa Sołdra-Gwiżdż, prof. PIN–IŚ, nie pełniąc już funkcji dyrektora, reprezentowała oficjalnie Instytut na kilku spotkaniach:

– XXI Forum Sprawozdawcze Instytutów Badawczych (28–29.05.2012 r.),

– X Posiedzenie Rady Głównej Instytutów Badawczych w Instytucie Ceramiki i Materiałów Budowlanych (24.09.2012 r.),

– XI Posiedzenie Rady Głównej Instytutów Badawczych w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego z udziałem prof. Barbary Kudryckiej – Minister NiSW oraz prof. Jacka Gulińskiego – Podsekretarza Stanu MNiSW (30.10.2012 r.),

– Międzynarodowe Centrum Studiów Śląskich w Katowicach (14.11.2012 r.), Dr hab. Teresa Sółdra-Gwiżdż, prof. PIN–IŚ, była również gościem nowej dyrektor dr inż. Katarzyny Widery na Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich w Prószkowie (16–17.11.2012 r.).

Leokadia Drożdż, p.o. dyrektor, reprezentowała oficjalnie PIN – Instytut Śląski na następujących spotkaniach i konferencjach:

– „Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945–2011: dynamika i struktura przemian, aspekty demograficzne, zatrudnienia i rynku pracy”, w ramach II Kongresu Demograficznego (12.06.2012 r.),

– Uroczyste obchody jubileuszu 50-lecia powstania Urzędu Statystycznego w Opolu (3.09.2012 r.),

– „Podsumowane realizacji RPO WO 2007–2013 i PO KL – komplementarność funduszy oraz wnioski na przyszłą perspektywę finansową 2014–2020” (28.09.2012 r.),

– Opening Regional Innovation System in the Opolskie Voivodeship III [ORIS III], warsztaty zorganizowane przez Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki (9.10.2012 r.),

– „Zintegrowany rozwój aglomeracji opolskiej w świetle wstępnych wyników Narodowego Spisu Powszechnego i Mieszkańców 2011” (6.11.2012 r., jako z-ca dyrektora ds. organizacyjnych).

Zastępca dyrektora ds. naukowych dr hab. Wiesław Drobek, prof. PIN–IŚ, reprezentował PIN – Instytut Śląski podczas uroczystego otwarcia X Opolskiego Festiwalu Nauki (24.06.2012 r.).

Bieżące informacje o działalności Instytutu zamieszczane były na stronie internetowej (www.instytutslaski.com), którą opiekowała się mgr Ewa Dawidejt-Jastrzębska (redaktor strony) oraz Tomasz Marchut (informatyk).

3.2. Struktura organizacyjna

Pracownicy naukowcy oraz badawczo-techniczni skupieni byli w dwóch interdyscyplinarnych zespołach: Zakładzie Badań Historycznych, Niemcoznawczych i Bohemistycznych oraz Zakładzie Badań Regionalnych i Lokalnych, a także Pracownicy Badań Społecznych Instytutu Śląskiego, powstałej jako wspólna inicjatywa PIN – Instytutu Śląskiego i Stowarzyszenia Instytut Śląski na podstawie dwustronnej umowy. W obu zakładach funkcjonowały mniejsze struktury o statusie pracowni; w ZBHNiB – Pracownia Badań nad Stosunkami Językowymi na Śląsku, Pracownia Badań Onomastycznych oraz Gabinet Książki i Prasy Polskiej w Niem-

czek, a w ZBRiL – Centrum Badań Migracji Zagranicznych. W ZBRiL działa także Komisja Regionalnej Polityki Społecznej Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN.

W strukturze organizacyjnej PIN – Instytutu Śląskiego wyodrębnione były ponadto biblioteka, archiwum zakładowe, dział księgowości, dział administracji i obsługi oraz dział prawny.

3.3. Działalność naukowa

Tematyczny plan pracy naukowej na 2012 r., zaakceptowany przez Radę Naukową PIN – Instytutu Śląskiego 29.06.2011 r., obejmował 29 tematów badawczych zgrupowanych w 6 głównych blokach problemowych, oraz 3 projekty badawcze (granty) finansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Dotacja otrzymana z MNiSW na działalność statutową pozwoliła na realizowanie tylko części tematów, 11 tematów badawczych zostało zawieszonych.

W roku 2012 zrealizowano 9 projektów konferencyjnych i wydawniczych, opracowano 8 niepublikowanych ekspertyz i opinii, 12 recenzji wydawniczych i 3 recenzje prac doktorskich.

Spośród 10 prac magisterskich zgłoszonych do corocznej, przyznawanej od 1991 r., Nagrody im. Jana i Wojciecha Wawrzynków za najlepszą pracę magisterską o problematyce śląskiej (ustanowionej przy PIN – Instytucie Śląskim z inicjatywy rodziny Patronów Nagrody) Kapituła 27.06.2012 r. postanowiła nagrodzić jedną pracę i przyznać dwa wyróżnienia. Nagrodę przyznano mgr Katarzynie Szawan za pracę „Rola gospodarcza kobiet na Śląsku do końca XIV wieku w świetle dokumentów pergaminowych przechowywanych na Górnym Śląsku” (promotor prof. dr hab. Anna Pobóg-Lenartowicz z Uniwersytetu Opolskiego), a wyróżnienia – mgr Kindze Janusiak za pracę „Między wsią a uzdrowiskiem. Przekształcenia przestrzenne Sokołowska i Przerzeczyna-Zdroju” (promotor prof. Jan Kęsik, Uniwersytet Wrocławski) i mgr Danucie Król za pracę „Funkcjonowanie dawnej granicy polsko-niemieckiej w życiu społecznym i w świadomości mieszkańców gmin powiatu oleskiego i kłobuckiego” (promotor prof. dr hab. Bolesław Domański, Uniwersytet Jagielloński). Wręczenie nagrody i dyplomów odbyło się na posiedzeniu Rady Naukowej 4.07.2012 r.

Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski wydaje czasopismo naukowe „Studia Śląskie” (rocznik wpisany na Listę czasopism punktowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) oraz serię wydawniczą „Region and Regionalism” (w wersji anglojęzycznej). Ze względów finansowych zwieszono wydawanie kwartalnika „Śląsk Opolski”.

W roku 2012 jako wydawnictwa własne Instytutu opublikowano 11 pozycji, o łącznej objętości 199,06 arkuszy wydawniczych, których nakład wyniósł w sumie 2,15 tys. egzemplarzy.

W zakresie działalności wydawniczej PIN – Instytut Śląski współpracował w 2012 r. ze Stowarzyszeniem Instytut Śląski, Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego, Rządową Radą Ludnościową, Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Muzeum Śląska Opolskiego, Parafią Rzymskokatolicką św. Jerzego w Prószkowie, Urzędem Miasta i Gminy w Prószkowie, Polsko-Niemiecką Fundacją na rzecz Nauki.

W roku 2012 w PIN – Instytucie Śląskim kontynuowany był cykl otwartych zebrań naukowych pod nazwą „Środy w Instytucie Śląskim”, których pomysłodawcą i prowadzącym był prof. dr hab. Michał Lis, natomiast prace organizacyjne koordynował dr Maciej Borkowski wraz z mgr Ewą Dawidejt-Jastrzębską.

Na zagranicznych wyjazdach naukowych przebywały 2 osoby: dr Bernard Linek w Berlinie-Halle i mgr Anna Beres w Opawie.

Doktor Bernard Linek sprawował opiekę naukową nad projektem „Archiwum Historii Mówionej” realizowanym przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Profesor dr hab. Krystian Heffner otrzymał nagrodę Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach za działalność naukową.

3.3.1. LICZBOWE EFEKTY PRACY NAUKOWEJ

Informacje zawarte w indywidualnych kwestionariuszach sprawozdawczych z działalności naukowo-badawczej w 2012 r. wykazały wielostronny i zróżnicowany dorobek naukowy poszczególnych komórek organizacyjnych (por. rozdz. 4–6), a także osiągnięcia pracowników naukowych i badawczo-technicznych.

Tabela 3

Wyniki aktywności naukowej pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu w 2012 r.

Formy aktywności	Rok 2012
Awanse naukowe	1
Prace opublikowane akredytowane w PIN – Instytucie Śląskim	58
Prace złożone do druku akredytowane w PIN – Instytucie Śląskim	40
Niepublikowane ekspertyzy, opinie, raporty, recenzje wydawnicze, recenzje prac na stopień	23
Czynny udział w międzynarodowych konferencjach naukowych	15
Czynny udział w krajowych konferencjach naukowych	14
Czynny udział w innych konferencjach i spotkaniach naukowych	14
Naukowe staże, wykłady zagraniczne, międzynarodowe spotkania naukowe	2
Projekty finansowane lub dofinansowane ze środków: MNiSW, NCBiR, NCN, PNFN	5
Uczestnictwo w międzynarodowych programach naukowych	1
Uczestnictwo w programach finansowanych z Unii Europejskiej	1
Inne projekty, prace zleczone	13
Projekty konferencyjne i wydawnicze sformułowane w 2012 r.	9

Objaśnienia skrótów: MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, NCBiR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, NCN – Narodowe Centrum Nauki, PNFN – Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie indywidualnych kwestionariuszy sprawozdawczych pracowników.

3.3.2. PROJEKTY BADAWCZE, PROGRAMY NAUKOWE, PROJEKTY KONFERENCYJNE, PROJEKTY WYDAWNICZE, EKSPERTYZY, PRACE ZLECONE

Uczestnictwo w projektach finansowanych lub dofinansowanych ze środków MNiSW, NCBiR, NCN, PNFN:

1. „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska IX i XX w.” (dr Bernard Linek, dr Monika Choroś, mgr Leokadia Drożdż);
2. „Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej” (mgr Leokadia Drożdż);

3. „Słownik gwar śląskich” t. 13 (prof. dr hab. Bogusław Wyderka, dr Marzena Muszyńska, mgr Anna Jedynak);
4. „Polscy rolnicy ekologiczni – nowy model relacji pomiędzy przyrodą, gospodarką i społeczeństwem” (mgr Anna Beres);
5. „Digitalizacja czasopisma Studia Śląskie t. 1–70 wydawanego przez Instytut Śląski w Opolu w latach 1958–2011” (mgr Ewa Golec, mgr Ewa Wróbel).

Uczestnictwo w programach badawczych Unii Europejskiej

„Cuius regio. Analiza sił spajających i destrukcyjnych w obrębie regionu określających przynależność osób (grup społecznych) oraz spójność społeczną jako zjawisko historyczne / Cuius Regio. An analysis of the cohesive and disruptive forces destining the attachment of (groups of) persons to and the cohesion within regions as a historical phenomenon” – badania prowadzone w ramach programu realizowanego przez European Science Foundation (dr Bernard Linek).

Uczestnictwo w międzynarodowych programach naukowych

„Nationalisierungsprozesse in Oberschlesien” w ramach projektu „Phantomgrenzen in Ostmitteleuropa”, realizowanego przez Martin-Luther Universität Halle-Wittenberg (dr Bernard Linek).

Inne projekty złożone, prace zlecone

1. „Encyklopedia powstań śląskich reedycja poprawiona i uzupełniona”. Projekt złożony do MNiSW w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki – Moduł 1.1. (prof. dr hab. Michał Lis, mgr Ewa Dawidejt-Jastrzębska);
2. „Polityka PRL-u wobec Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim (1945–1989). Historia i dokumenty źródłowe”. Projekt złożony do MNiSW w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki – Moduł 1.1. (dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN–IŚ);
3. „Przemijająca przeszłość. Tożsamość i pamięć kulturowa kolejnych pokoleń przesiedleńców z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej”. Projekt złożony do MNiSW w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki – Moduł 1.1. (mgr Olaf Gwiżdż);
4. „Słownik gwar śląskich” t. XIV (K–L). Projekt złożony do Narodowego Centrum Nauki (prof. dr hab. Bogusław Wyderka);

5. „Władze komunistyczne wobec Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim (1945–1989). Historia i dokumenty źródłowe”. Projekt złożony do Narodowego Centrum Nauki (dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN–IŚ);
6. „Koniec starego świata – początek nowego. Społeczeństwo Górnego Śląska wobec I wojny światowej (1914–1918). Źródła i metody”. Projekt złożony do Polsko-Niemieckiej Fundacji na rzecz Nauki (dr Bernard Linek);
7. „Badanie optymizmu pracodawców województwa opolskiego”. Oferta złożona do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu (mgr Olaf Gwiżdż);
8. Oferta na realizację usługi procesu doboru próby badawczej oraz zbierania i kodowania danych w ramach „Badania edukacji ustawicznej wśród opolskich przedsiębiorców”. Oferta złożona do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu (mgr Olaf Gwiżdż);
9. „Pl@tforma nowych możliwości – innowacyjne e-narzędzie służące zwiększeniu zainteresowania uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych kontynuacją nauki na kierunkach kluczowych”. Oferta złożona do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu (mgr Anna Bereś, mgr Paweł Sadło);
10. „Sytuacja w obszarze szkolnictwa gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego województwa opolskiego kluczowym czynnikiem kształtowania się potencjału kapitału ludzkiego w regionie”. Oferta złożona do Regionalnego Centrum Rozwoju Edukacji (mgr Olaf Gwiżdż, mgr Anna Bereś);
11. „Zielona firma – Proekologiczny model zarządzania organizacją”. Projekt złożony wspólnie z Wyższą Szkołą Zarządzania i Administracji w Opolu do Wojewódzkiego Urzędu Pracy (mgr Olaf Gwiżdż);
12. Opracowanie oferty promocyjno-informacyjnej do folderu *Opolska nauka dla biznesu* dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w ramach projektu „Opolska Platforma Informacji” (mgr Olaf Gwiżdż, mgr Anna Bereś, mgr Paweł Sadło).

Ekspertyzy, opinie, recenzje wydawnicze, recenzje prac na stopień i niepublikowane raporty z badań opracowane w 2012 r.

1. „Analiza wyników ankietyzacji dotyczącej identyfikacji potencjałów i obszarów problemowych w województwie opolskim w zakresie świadczenia usług publicznych” dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego (prof. dr hab. Krystian Heffner);
2. „Diagnostyka sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego”, synteza dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego (prof. dr hab. Krystian Heffner);

3. Ekspertyza dotycząca metodologii Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 r. w zakresie pytań etnicznych, na zlecenie Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji (dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.);
4. Opinia nt. nazwy Ringwalde//Biestrzynnik dla Gminy Ozimek (dr Monika Choroś);
5. „Polscy robotnicy przymusowi na Śląsku (w tym także Śląsku Opolskim) w latach II wojny światowej”, opinia na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego (dr hab. Stanisław Senft, prof. PIN–IŚ);
6. „Procesy suburbanizacyjne w województwie śląskim – przyczyny i skutki”. Opinia dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (prof. dr hab. Krystian Heffner);
7. „Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego 2014–2020”, ekspertyzy 2011–2012 (prof. dr hab. Krystian Heffner);
8. „Wypracowanie metod zmniejszania emigracji zarobkowej i wspierania powrotu migrantów na polski rynek pracy”, ekspertyza podsumowująca projekt, Uniwersytet Opolski (prof. dr hab. Krystian Heffner);
9. E. Długajczyk, Osadnictwo wojskowe Ślązaków na Kresach Wschodnich, recenzja dla Muzeum w Chorzowie (prof. dr hab. Michał Lis);
10. A. Hanich, Ksiądz Bolesław Kominek. Wspomnienia i dokumenty pastoralne pierwszego administratora apostolskiego Śląska Opolskiego (1945–1951), recenzja wydawnicza dla PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu (prof. dr hab. Michał Lis);
11. A. Hanich, Ksiądz Bolesław Kominek pierwszy administrator apostolski Śląska Opolskiego (1945–1951), recenzja wydawnicza dla PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu (prof. dr hab. Michał Lis);
12. A. Hanich, Źródła do dziejów Prószkowa, recenzja wydawnicza dla Wydawnictwa Instytut Śląski (prof. dr hab. Michał Lis);
13. Z. Kapała, Ślązacy na północno-wschodnich kresach II Rzeczypospolitej w latach II wojny światowej, recenzja artykułu dla Muzeum w Chorzowie (dr hab. Stanisław Senft, prof. PIN–IŚ);
14. Kocury i Malichów. Zarys dziejów od czasów najdawniejszych do 1945 roku, pod red. M. Sawickiego, recenzja wydawnicza (prof. dr hab. Michał Lis);
15. „Niemcoznawstwo”, t. 20, pod red. K. Gelles, recenzja wydawnicza dla Uniwersytetu Wrocławskiego (dr hab. Stanisław Senft, prof. PIN–IŚ);
16. E. Nowak, Rozrachunki z przeszłością. Śledztwa i procesy oraz inne następstwa funkcjonowania powojennych obozów na Śląsku, recenzja wydawnicza dla Uniwersytetu Opolskiego (dr hab. Stanisław Senft, prof. PIN–IŚ);

17. S. Rosenbaum (red.), *Bytom w cieniu dwóch totalitaryzmów. Szkice z dziejów miasta 1933–1989*, recenzja wydawnicza (dr Bernard Linek);
18. *60 lat Instytutu. Tradycja i nowoczesność Instytutu Ceramiki i Materiałów Budowlanych*, pod red. B. Ziemby, recenzja wydawnicza dla Instytutu Ceramiki i Materiałów Budowlanych. Oddział Inżynierii Procesowej Materiałów Budowlanych w Opolu (dr hab. Stanisław Senft, prof. PIN–IŚ);
19. *Tradycja i współczesność myśli pedagogicznej*, t. 1, pod red. U. Szuścik, recenzja wydawnicza dla Uniwersytetu Śląskiego (prof. dr hab. Michał Lis);
20. *Wieki stare i nowe, Tom specjalny – ludzie i elity pogranicza*, pod red. M. Fica i R. Kaczmarka, recenzja wydawnicza dla Uniwersytetu Śląskiego (prof. dr hab. Michał Lis);
21. B. Jamrozik, *Adam Piwowar (1874–1939). Działacz społeczno-polityczny Zagłębia Dąbrowskiego*, recenzja pracy doktorskiej dla Uniwersytetu Śląskiego (prof. dr hab. Michał Lis);
22. Z. Karwot, *Spółczesność i życie religijne w dekanacie wodzisławskim diecezji wrocławskiej (1592–1921)*, recenzja pracy doktorskiej dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (prof. dr hab. Michał Lis);
23. J. Trajman, *Narodowy socjalizm w filmie niemieckim w latach 1990–2010*, recenzja pracy doktorskiej dla Uniwersytetu Wrocławskiego (prof. dr hab. Michał Lis).

Projekty konferencyjne sformułowane w 2012 r.

1. Colloquium Opole 2012. *Miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej: Opole–Görlitz/Zgorzelec–Opava* (prof. dr hab. Michał Lis, dr Monika Choroś, dr Bernard Linek);
2. X Opolski Festiwal Nauki (mgr Ewa Dawidejt-Jastrzębska);
3. *Kształcenie i zatrudnienie kadr z wyższym wykształceniem na Śląsku Opolskim do 2035 roku* (prof. dr hab. Robert Rauziński);
4. *Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku* (prof. dr hab. M. Lis, mgr Łucja Jarczak);
5. *Region and Regionalism – „Southern borders of Poland as transborder economic cooperation gate”* (prof. dr hab. Krystian Heffner);
6. The 13th ‘Lodz’ International Political Geography Conference – *The Eastern Dimension of the United Europe (Wschodni wymiar zjednoczonej Europy)* (prof. dr hab. Krystian Heffner, dr Brygida Solga).

Projekty wydawnicze sformułowane w 2012 r.

1. Opolszczyzna – Instytut Śląski – socjologiczne warsztaty doktoranckie (mgr Robert Wieczorek);
2. Plebiscyt i powstania śląskie 1919–1921 – po 90. latach (prof. dr hab. Michał Lis, mgr Leokadia Drożdż);
3. „Studia Śląskie”, t. 71 (dr Bernard Linek).

3.3.3. DZIAŁALNOŚĆ W KOMISJACH RZĄDOWYCH, KOMITETACH NAUKOWYCH ORAZ RADACH NAUKOWYCH

Pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu wchodzili w 2012 r. w skład wielu komisji, komitetów naukowych, rad naukowych oraz rad redakcyjnych czasopism krajowych i zagranicznych.

Tabela 4

Działalność pracowników w gremiach rządowych i naukowych

Formy działalności	Rok 2012
Działalność w komisjach rządowych	1
Działalność w międzynarodowych komitetach naukowych	–
Działalność w radach naukowych (z wyjątkiem PIN – Instytutu Śląskiego)	1
Działalność w zespołach, komitetach, radach, kolegiach programowych i redakcyjnych czasopism i serii naukowych polskich i zagranicznych	16
Członkostwo z wyboru w międzynarodowych towarzystwach (stowarzyszeniach) naukowych	3
Członkostwo z wyboru w polskich towarzystwach (stowarzyszeniach) naukowych	19
Honorowe tytuły, odznaczenia, nagrody i wyróżnienia	1

Źródło: Obliczenia własne na podstawie indywidualnych kwestionariuszy sprawozdawczych pracowników.

3.3.4. ORGANIZACJA NAUKOWYCH KONFERENCJI, WYKŁADÓW I PROMOCJI

W roku 2012 PIN – Instytut Śląski był organizatorem lub współorganizatorem następujących konferencji naukowych (międzynarodowych, krajowych, regionalnych):

1. „Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945–2011: dynamika i struktura przemian, aspekty demograficzne, zatrudnienia i rynku pracy”, Opole 12.06.2012 r. (w ramach II Kongresu Demograficznego; pod honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego), organizatorzy: PIN – Instytut Śląski w Opolu, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego;
2. „Colloquium Opole 2012: Miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej: Opole–Görlitz/Zgorzelec–Opava”, Opole 11–13.11.2012 r., organizatorzy: PIN – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski, Muzeum Śląskie w Görlitz, władze samorządowe miasta Opola. Projekt wspierany przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej, Polsko-Niemiecką Fundację na rzecz Nauki oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
3. „Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku”, Opole 5.12.2012 r., organizatorzy: Stowarzyszenie Instytut Śląski, PIN – Instytut Śląski w Opolu. Współorganizatorzy: Kongres Polaków w Republice Czeskiej. Projekt wspierany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

PIN – Instytut Śląski zorganizował w swojej siedzibie w 2012 r. osiem otwartych zebrań naukowych z cyklu „Środy w Instytucie Śląskim”:

1. „Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945–2012” (prof. dr hab. Robert Rauziński, dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.), 22.02.2012 r.;
2. „W sprawie podziału dialektu śląskiego” (prof. dr hab. Bogusław Wyderka), 21.03.2012 r.;
3. „Opolskie – jaka strategia rozwoju?” (prof. dr hab. Krystian Heffner), 25.04.2012 r.;
4. „Świat za nazwami – Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska” (dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN–IŚ), 16.05.2012 r.;
5. „Monografia Białej – historia i współczesność” (dr Maciej Borkowski, dr Marek Paweł Czaplński), 20.06.2012 r.;
6. „Socjologia o Śląsku – dwie wizje” (dr hab. Teresa Sołdra-Gwiżdż, prof. PIN–IŚ), 10.10.2012 r.;
7. „Prószków. Źródła wiedzy o miejscowości i okolicy” (dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN–IŚ), Opole 21.11.2012 r.;
8. „Powstania śląskie – miejsce w tradycji, symbole” (prof. dr hab. Michał Lis; wykład połączony z promocją książki *Plebiscyt i powstania śląskie 1919–1921 – po 90. latach*, pod red. nauk. Michała Lisa i Leokadii Drożdż), 12.12.2012 r.

Ponadto pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego okazjonalnie wygłaszali wykłady, przedstawiali prezentacje oraz promowali autorskie książki:

1. Referat „Kryzys demograficzny województwa opolskiego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich”, Opole 2.02.2012 r. (dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.);
2. Wykład „Stereotypizacja zawodów”, Opole 22.03.2012 r. (mgr Olaf Gwiżdż);
3. Referat „Demografia a edukacja. Wybrane aspekty”, Opole kwiecień 2012 r. (dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.);
4. Referat „Modelowe rozwiązania w zakresie tworzenia aglomeracji”, Opole 12.04.2012 r. (dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.);
5. Referat „Granice językowe Śląska” w ramach seminarium „Encyklopedia Śląska – granice regionu”, Kudowa-Zdrój 18–19.04.2012 r. (prof. dr hab. Bogusław Wyderka);
6. Referat „Granice Śląska – granice na Śląsku: ewolucja i współczesne wymiary”, Kudowa-Zdrój 18–19.04.2012 r. (prof. dr hab. Krystian Heffner, dr Brygida Solga);
7. Referat „Spis powszechny – wyniki i skutki z naukowego punktu widzenia”, Góra św. Anny 7.05.2012 r. (dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.);
8. Referat „Przyszłość demograficzna Śląska Opolskiego”, Opole 25.06.2012 r. (dr Brygida Solga, dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.);
9. Wykłady w ramach „Programu edukacyjnego NIWKI 2012; Świadectwa kulturowe – polemika wokół dziedzictwa regionu” nt.: „Integrująca rola kultury materialnej i niematerialnej”; „Galerie różnorodności – muzea regionu krzewicielami dawnej i współczesnej kultury regionu”; „Czy we wspólnej Europie potrzebna jest regionalna tożsamość?”; „Kulturowe dziedzictwo na zajęciach w szkole”, Niwki k. Opola, 22–25.08.2012 r. (dr Maciej Borkowski);
10. Referat „Perspektywy rozwoju aglomeracji w Polsce”, Opole 24.09.2012 r. (dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.);
11. Udział w dyskusji panelowej „Edukacja na Śląsku – szansą dla ciebie, dla mnie i dla regionu / Bildung in Schlesien – Chance für dich, für mich und für die Region”, Kamień Śląski 3–6.10.2012 r. (dr Bernard Linek);
12. Przygotowanie panelu „Ślązacy” w ramach wystawy: „Jestem stąd. Polska wielu narodów”, 4.10.2012 r. (dr Bernard Linek);
13. Referat „Stan i perspektywa demograficzna regionu opolskiego, w kontekście krajowym i międzynarodowym”, Opole 22.10.2012 r. (dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.);

14. Wykład w ramach „Śląskiego Forum Krajoznawczego” nt.: „Tu nikt nie cierpi z pragnienia. O gospodach, karczmach i restauracjach dawnego Opola”, Opole 22.10.2012 r. (dr Maciej Borkowski);
15. Wystąpienie dotyczące zaawansowania prac nad raportem „Społeczne skutki poakcesyjnych migracji ludności Polski”, Warszawa 16.11.2012 r. (dr Brygida Solga);
16. Referat „Problemy demograficzne województwa opolskiego”, Opole 26.11.2012 r. (dr hab. Kazimierz Szczygielski, prof. wizyt.);
17. Udział w panelu dyskusyjnym „Publicystyka czy podręcznik? Jak opowiadać śląską historię najnowszą?”, Opole 27.11.2012 r. (dr Bernard Linek);
18. Udział w dyskusji panelowej „Górny Śląsk 90 lat po wyznaczeniu granicy polsko-niemieckiej. Dawna granica z dzisiejszej perspektywy – pomost czy przeszkoda w rozumieniu Śląska? Czy dzisiejsze granice mentalne są odzwierciedleniem dawnych granic geograficznych?”, Zabrze 11.12.2012 r. (dr Bernard Linek).

3.4. Współpraca zagraniczna

PIN – Instytut Śląski w Opolu w 2012 r. współpracował z partnerami z Republiki Czeskiej: Kongres Polaków w Republice Czeskiej, Instytut Śląski w Opawie, Uniwersytet w Ostrawie, oraz z Niemiec: Muzeum Śląskie w Görlitz, Uniwersytet Marcina Lutra w Halle-Wittenberdze, Uniwersytet Ruhry w Bochum.

3.5. Współpraca krajowa

Współpracę z krajowymi placówkami naukowymi realizowano przez wspólne organizowanie konferencji naukowych, wspólną realizację projektów naukowo-badawczych, wymianę tekstów do publikacji we własnych organach publikacyjnych, wydawanie wspólnych materiałów, udział przedstawicieli w gremiach naukowych i wydawnictwach partnera (rady naukowe, rady redakcyjne), wzajemne recenzowanie tekstów do druku i publikacji, udział recenzencki lub promotorski w przewodach awansowych (doktoraty, habilitacje, profesury), konsultacje i przygotowywanie pisemnych ekspertyz, prowadzenie zamówionych badań naukowych, organizowanie wykładów gościnnych i odczytów itp. Współpraca z poszczególnymi partnerami obejmowała jedną z wyżej wspomnianych form, niektóre z nich lub wszystkie.

3.6. Inne formy aktywności naukowej, popularyzacja wyników badań

Podobnie jak w latach ubiegłych najbardziej popularnymi formami dodatkowej aktywności naukowej i popularyzatorskiej pracowników PIN – Instytutu Śląskiego były w 2012 r.: wykłady, odczyty, spotkania naukowe oraz publikacje artykułów i stałych felietonów historycznych w prasie; ponadto pracownicy Instytutu gościli w radiu, prezentując wypowiedzi, wywiady i komentarze.

Pracownicy Instytutu przygotowywali recenzje wydawnicze, recenzje projektów badawczych, byli powoływani jako recenzenci w pracach awansowych – doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich. Konsultowali projekty badawcze przygotowywane w regionie. Ponadto uczestniczyli w promocji wydawnictw naukowych.

W ramach współpracy z administracją rządową i samorządową pracownicy Instytutu uczestniczyli w następujących gremiach: Rządowej Radzie Ludnościowej przy Premierze RP, Wojewódzkiej Radzie Zatrudnienia w Opolu, Komisji ds. Polityki Regionalnej przy Zarządzie Województwa Opolskiego, zespole „Spójność terytorialna”, powołanym do prac nad Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.; w zespołach ekspertów: przy Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji do opracowania ekspertyzy dotyczącej metodologii Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 r. w zakresie pytań etnicznych, oraz przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego: do opracowania Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego, ds. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego, ds. opracowania specjalnej strefy demograficznej.

Ekspertem w dziedzinie „Dziedzictwo kulinarne” Zespołu ds. Produktu Tradycyjnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego oraz członkiem Komisji ds. Produktów Tradycyjnych była dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN-IS.

W ramach X Opolskiego Festiwalu Nauki 24.06.2012 r. mgr Ewa Dawidejt-Jastrzębska prowadziła zabawę edukacyjną dla dzieci „Nysa jako miasto historyczne”, dr Maciej Borkowski przygotował układankę edukacyjną „Dawne i nowe Opole w obrazkach”, a 25.06.2012 r. mgr Anna Bereś przygotowała scenariusz spaceru po Opolu: „Czyje jest miasto? Socjologiczne interpretacje przestrzeni”, dr hab. Kazimierz Szczypiński, prof. wizyt., i dr Brygida Solga przygotowali wykład i prezentację „Przyszłość demograficzna Śląska”, mgr Robert Wieczorek poprowadził dyskusję „Moda a socjologia. FGI (Focus Group Interview)”.

3.7. Plan pracy w zakresie działalności statutowej oraz zamierzenia badawcze na rok 2013

Tematyczny plan pracy naukowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu na 2013 r., obejmujący 29 tematów badawczych, został pozytywnie zaopiniowany na posiedzeniu Rady Naukowej PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu 4.07.2012 r. Po przeprowadzonej restrukturyzacji 19.12.2012 r. na posiedzeniu Rady Naukowej dokonano jego korekty, pozostawiając 19 tematów badawczych, zgrupowanych w sześciu głównych blokach problemowych:

- I. Dzieje Śląska Opolskiego od XVIII w. jako obszaru styku kultur,
- II. Studia nad językiem mieszkańców Górnego Śląska jako elementem dziedzictwa narodowego Polski,
- III. Kulturowe i narodowo-etniczne konteksty pogranicza,
- IV. Współczesne stosunki polsko-niemieckie i polsko-czeskie ze szczególnym uwzględnieniem Śląska,
- V. Śląskie regiony w tworzeniu europejskiej gospodarki i społeczeństwa,
- VI. Procesy przekształceń struktur administracyjnych, ludnościowych i gospodarczych Śląska oraz innych ziem Nadodrza w aspekcie procesów integracyjnych z Unią Europejską.

Ponadto na 2013 r. zaplanowano realizację wieloletnich projektów badawczych: „Słownik gwar śląskich” (kier. prof. dr hab. Bogusław Wyderka) i „Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska” (kier. dr hab. Stanisława Sochacka, prof. PIN–IS), oraz kontynuowanie projektów rozpoczętych w 2012 r.: „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska XIX i XX w.” (kier. dr Bernard Linek, projekt finansowany z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki); „Polscy rolnicy ekologiczni – nowy model relacji pomiędzy przyrodą a społeczeństwem” (kier. mgr Anna Bereś, projekt finansowany z Narodowego Centrum Nauki) oraz „Digitalizacja czasopisma „Studia Śląskie” t. 1–70 wydawanego przez Instytut Śląski w Opolu w latach 1958–2011” (kier. mgr Ewa Golec, projekt finansowany z MNiSW w ramach projektu „Index Plus”).

Planowany na 2013 r. rozwój prac badawczych oraz rozwój kadry naukowej uzależniony jest od sytuacji finansowej placówki.

Leokadia Drożdż

4. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ HISTORYCZNYCH, NIEMCOZNAWCZYCH I BOHEMISTYCZNYCH W 2012 ROKU

W związku z ograniczeniem dotacji na działalność statutową do pracowników na podstawowym etacie w placówce miało miejsce najpierw urlopowanie części pracowników a następnie zmniejszenie liczby zatrudnionych. W efekcie plan pracy realizowany był przez zespół liczący 12 pracowników – czterech samodzielnych (w tym dwóch profesorów tytułarnych i dwóch doktorów habilitowanych na stanowisku profesora), czterech doktorów na stanowisku adiunkta oraz czterech magistrów na stanowisku asystenta lub zatrudnionych jako pracownik badawczo-techniczny.

Prace badawcze obejmowały cztery bloki tematyczne:

- I. Dzieje Śląska Opolskiego od XVIII wieku jako obszaru styku kultur (3 tematy, z których 2 zakończono – ks. dr hab. Andrzej Hanich, prof. PIN-ÍS, przygotował monografię „Ksiądz Emil Kobierzycki – ordynariusz Śląska Opolskiego w latach 1951–1956”; dr Bernard Linek ukończył realizację monografii „Kwestia niemiecka w działalności górnośląskiego aparatu bezpieczeństwa 1945–1960”);
- II. Studia nad językiem mieszkańców Górnego Śląska jako elementem dziedzictwa narodowego Polski (4 tematy, z których zakończono kierowane przez prof. dra hab. B. Wyderkę badania nt. Polszczyzny Śląska);
- III. Kulturowe i narodowo-etniczne konteksty pogranicza (3 tematy, z których badania 2 tematów zakończyła mgr Ewa Dawidejt-Jastrzębska: opracowanie monograficzne „Nysa – pamięć przeszłości” oraz rozprawę „Kształtowanie obrazu przeszłości w krajobrazie kulturowym Nysy po drugiej wojnie światowej – działania i przekazy symboliczne w sferze publicznej”);
- IV. Współczesne stosunki polsko-niemieckie i polsko-czeskie ze szczególnym uwzględnieniem Śląska – 4 tematy, z których realizowano „Polski ruch wydawniczy na Zaolziu po II wojnie światowej (1945–1992)”, a 3 zawieszono z powodu urlopów.

Kontynuowano wieloletni projekt „Słownik gwar śląskich”, kierowany przez prof. dra hab. Bogusława Wyderkę (zakończono etap przewidziany na lata 2009–2012 w postaci kolejnego tomu słownika), przygotowano wnioski o grant na kolejny tom „Słownika etymologicznego nazw Śląska”, pod kierunkiem dr hab. Stanisławy Sochackiej, prof. PIN-ÍS, przystąpiono do realizacji kierowanego przez dra

Bernarda Linka projektu „Leksykon mitów, symboli i bohaterów Górnego Śląska w XIX i XX w.”, finansowanego przez MNiSW w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Magister Leokadia Drożdż uczestniczyła w projekcie „Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej”, finansowanym przez MNiSW z Funduszu Nauki i Technologii Polskiej, realizowanym przez Uniwersytet Opolski.

Doktor B. Linek złożył w Polsko-Niemieckiej Fundacji na rzecz Nauki (i uzyskał finansowanie) projekt konferencji naukowej organizowanej wspólnie z Muzeum w Gliwicach, IPN w Katowicach oraz Martin-Luther-Universität w Halle-Wittenberg pt. „Koniec starego świata – początek nowego. Społeczeństwo Górnego Śląska wobec I wojny światowej (1914–1918). Źródła i metody”.

Pracownicy Zakładu złożyli 6 projektów wydawniczych: „Plebiscyt i powstania śląskie 1919–1921 – po 90. latach” (prof. dr hab. M. Lis, mgr L. Drożdż); ks. dr hab. A. Hanich, prof. PIN-İŚ – „Książd dr Bolesław Kominek – pierwszy administrator apostolski Śląska Opolskiego w latach 1945–1951”; tenże – „Ks. Bolesław Kominek. Wspomnienia i dokumenty pastoralne pierwszego administratora apostolskiego Śląska Opolskiego (1945–1951)”; tenże – „Źródła do dziejów Prószkova”; dr B. Linek – „Studia Śląskie” t. 71; prof. dr hab. B. Wyderka – „Słownik gwar śląskich” t. 13.

Profesor dr hab. M. Lis oraz mgr E. Dawidejt-Jastrzębska przygotowali i złożyli do Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki – Moduł 1.1. wniosek „Encyklopedia powstań śląskich – edycja poprawiona i uzupełniona”.

Pracownicy Zakładu uczestniczą w zespołach rad naukowych, rad redakcyjnych i redakcjach czasopism naukowych: „Studia Śląskie” (PIN-İŚ Opole), „Górnośląskie Studia Socjologiczne” Seria Nowa (Uniwersytet Śląski w Katowicach) i „Szkice Kędzierzyńsko-Kozielskie” (Towarzystwo Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu).

Przygotowano 2 projekty konferencji międzynarodowych – „Colloquium Opole 2012: Miasta w przestrzeni środkowoeuropejskiej od 1989 roku: Opole–Górlitz / Zgorzelec–Opava” (prof. dr hab. M. Lis, dr M. Choroś, dr B. Linek) oraz „Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX w.” (prof. dr hab. M. Lis, mgr L. Drożdż, mgr Ł. Jarczak). W kolejnej edycji Colloquium, będącego sztandarową międzynarodową konferencją naukową PIN-İŚ, uczestniczyli pracownicy naukowcy oraz przedstawiciele władz samorządów lokalnych z Polski, Niemiec i Republiki Czeskiej. W konferencji nt. polityki państw narodowych wobec języka wzięli udział historycy i językoznawcy z ośrodków krajowych oraz RFN

i Republiki Czeskiej, którzy podjęli tematykę wynikającą nie tylko z potrzeb merytorycznych, ale także społecznych – zabierając głos w debacie o języku śląskim.

Profesor dr hab. B. Wyderka uczestniczył w dniach 18–19.04.2012 r. w Kudowie-Zdroju w seminarium „Encyklopedia Śląska – granice regionu” (z referatem pt. Granice językowe na Śląsku).

Doktor B. Linek – poza konferencjami międzynarodowymi w PIN–IS: „Colloquium Opole 2012” (referat Opole a czynniki zewnętrzne w XIX i XX w.) i „Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku” (referat: Zmiany nazewnictwa osobowego na Górnym Śląsku w XIX w. /casus Mariana Różańskiego/) – uczestniczył w konferencji międzynarodowej „Grenzziehungen, Netzwerke: Die Teilungsgrenzen in der politischen Kultur der polnischen Republik” (Berlin, 9–10.11.2012 r., z referatem Stare i nowe elity kulturalne na polskim Górnym Śląsku. Wyobrażenia o regionie, status i wzajemne relacje 1922–1939), a na konferencjach krajowych wygłosił referaty: Polityka kulturalna nazistów wobec robotników zabrzańskich. Na podstawie gazety zakładowej „Kohle und Koks” (Zabrze, 26.11.2012 r., konferencja „Pomiędzy przymusem a niezależnością. Kultura w Zabrzu w XX w.”) oraz brał udział w dyskusji panelowej „Historyczne doświadczenia systemu oświaty na Śląsku” (XII Seminarium Śląskie: Edukacja na Śląsku – szansą dla Ciebie, dla mnie i dla regionu, Kamień Śląski 3–6.10.2012 r.) i w konferencji w Zabrzu „Górny Śląsk 90 lat po wyznaczeniu granicy polsko-niemieckiej. Dawna granica z dzisiejszej perspektywy – pomost czy przeszkoda w rozumieniu Śląska. Czy dzisiejsze granice mentalne są odzwierciedleniem dawnych granic geograficznych” (11.12.2012 r.).

Doktor B. Linek bierze udział w międzynarodowym programie Unii Europejskiej pt. „Cuius Regio. Analiza sił spajających i destrukcyjnych w obrębie regionu określających przynależność osób (grup społecznych) oraz spójność społeczną jako zjawisko historyczne” oraz – finansowanym ze źródeł zagranicznych, realizowanym przez Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg – programie „Nationalisierungsprozesse in Oberschlesien“, w ramach projektu „Phantomgrenzen in Ostmitteleuropa“.

Magister E. Dawidejt-Jastrzębska przygotowała referat pt. Turystyka kulturowa a pamięć przeszłości miasta i regionu. Megawydarzenia w Nysie w ujęciu historycznym, na konferencję „Problemy aktywizacji rekreacyjno-ozdorowcoi dijal’nosti naselennja” w dniach 16–17.02.2012 r. we Lwowie (Ukraina). Opublikowany został w materiałach pokonferencyjnych.

Profesor dr hab. M. Lis uczestniczył jako członek Rady Programowej w polsko-czeskim programie badawczym „Polacy i Czesi w dowcipie i anegdocie

politycznej”, koordynowanym przez Wydział Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie (realizowanym przez Ośrodek Współpracy Polsko-Czesko-Słowackiej Uniwersytetu Wrocławskiego i Polsko-Czeskie Towarzystwo Naukowe). Na międzynarodowej konferencji w Cieszynie w dniach 11–12.10.2012 r. wygłosił referat pt. Czesi w anegdocie i dowcipie politycznym Polaków do 1989 r., był też moderatorem części obrad. Ponadto uczestniczył jako członek panelu podsumowującego obrady (19.04.2012 r.) w sesji „Tragedia Górn Śląska jako barometr współczesnego dyskursu o Polakach i Niemcach”, zorganizowanej przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej Gliwice–Opole i Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach.

Magister E. Dawidejt-Jastrzębska koordynowała ze strony PIN – Instytutu Śląskiego X Opolski Festiwal Nauki oraz pełniła funkcję redaktora naczelnego strony internetowej PIN–IŚ i zajmowała się promocją placówki. W ramach działań upowszechniających historię regionu na X OFN przeprowadziła konkurs (układanka w formie puzzli) dla dzieci pt. „Nysa jako miasto historyczne”, a dr M. Borkowski przygotował układankę edukacyjną „Dawne i nowe Opole w obrazkach”.

Pracownicy Zakładu przygotowują merytorycznie cykl prowadzonych przez prof. dra hab. M. Lisa otwartych zebrań naukowych pn. Środy w Instytucie Śląskim. Z wykładami w 2012 r. wystąpili: ks. dr hab. A. Hanich, prof. PIN–IŚ, prof. dr hab. M. Lis, dr hab. S. Sochacka, prof. PIN–IŚ, prof. dr hab. B. Wyderka.

Zakład zapewnia koordynację prac nad rocznym Konkursem o Nagrodę im. Jana i Wojciecha Wawrzynków na najlepszą pracę magisterską dotyczącą Śląska.

Pracownicy Zakładu powoływani byli jako recenzenci w przewodach profesorskich, recenzowali rozprawy doktorskie i byli promotorami prac doktorskich.

Pracownicy Zakładu są członkami gremiów naukowych: Kommission für die Geschichte der Deutschen in Polen, PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu, Rady Naukowej Muzeum Czynu Powstańczego na Górze św. Anny, rady konsultacyjnej Polskiego Towarzystwa Językoznawczego oraz członkami: Polsko-Czeskiego Towarzystwa Naukowego, Komisji Onomastycznej PAN, Komisji Historycznej PAN Oddziału Katowickiego, Polsko-Czeskiej i Polsko-Słowackiej Komisji PAN w Cieszynie Oddział PAN w Katowicach, Polskiego Towarzystwa Historycznego, Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Doktor hab. S. Sochacka, prof. PIN–IŚ, była ekspertem w zakresie dziedzictwa kulinarnego Zespołu ds. Produktu Tradycyjnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego oraz członkiem Komisji ds. Produktów Tradycyjnych. Na zlecenie Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi tegoż Urzędu ks. dr hab.

A. Hanich, prof. PIN-ÍS, opracował i opublikował książkę *Opolszczyzna w wielu smakach. Skarby dziedzictwa kulinarnego*.

Doktor B. Linek w ramach projektu „Phantomgrenze in Ostmitteleuropa” przebywał na stażu naukowym w Berlinie-Halle (1.02–30.04.2012 r.).

Michał Lis

5. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADU BADAŃ REGIONALNYCH I LOKALNYCH W 2012 ROKU

Do 30.11.2012 r. w Zakładzie Badań Regionalnych i Lokalnych zatrudnionych było 10 osób, z których pięć przebywało w różnym czasie na urloпах bezpłatnych. Od grudnia 2012 r. w Zakładzie zatrudnionych jest sześciu pracowników – czterech profesorów i dwóch doktorów.

Praca badawcza pracowników Zakładu koncentrowała się wokół trzech bloków tematycznych, zgodnych z planem pracy zatwierdzonym przez Radę Naukową Instytutu:

- Śląskie regiony w tworzeniu europejskiej gospodarki i społeczeństwa;
- Procesy przekształceń struktur administracyjnych, ludnościowych i gospodarczych Śląska oraz innych ziem Nadodrza w aspekcie procesów integracyjnych z Unią Europejską;
- Współczesne metody badań zjawisk przestrzennych.

W ramach powyższej problematyki podejmowane były następujące zagadnienia szczegółowe:

- zjawiska demograficzne (i ich prognoza) na Dolnym Śląsku i Śląsku Opolskim,
- przekształcenia sieci miast śląskich,
- migracje zagraniczne na Śląsku,
- uwarunkowania i perspektywy rozwoju turystyki na Śląsku,
- procesy przestrzenne w śląskich miastach,
- wielopłaszczyznowe procesy rozwoju gmin śląskich,
- aktywność mieszkańców Śląska w zakresie pozyskiwania środków unijnych.

Rezultatem działalności naukowej są publikacje pracowników Zakładu, składające się w okresie sprawozdawczym (łącznie z redakcjami naukowymi) z 27 pozycji, z których 18 zostało opublikowanych w 2012 r., pozostałe natomiast zostały przyjęte do druku. Należy zaznaczyć, że mimo zmniejszenia liczby pracowników Zakładu, aktywność naukowa nie zmniejszyła się. Świadczy o tym relatywnie znaczny dorobek publikacyjny oraz szerokie uczestnictwo w konferencjach naukowych o charakterze krajowym i międzynarodowym, sięgające 26 udziałów (w tym 4 na konferencjach międzynarodowych), najczęściej z referatem, ale także jako prowadzących obrady lub przewodniczących sekcji obrad. W roku 2012 Zakład był współorganizatorem międzynarodowej konferencji

z geografii politycznej, po raz 13. organizowanej we współpracy z Uniwersytetem Łódzkim. Konferencja, poświęcona tym razem wschodniemu wymiarowi integracji europejskiej („The Eastern Dimension of the United Europe”), odbyła się w dniach 12–14.09.2012 r. w Chełmie i Łucku (Ukraina).

Rok 2012 zasadniczo nie zmienił pozycji pracowników Zakładu w sferze wsparcia działań sfery publicznej, zwłaszcza samorządu województwa. Należy podkreślić istotny udział pracowników Zakładu jako ekspertów w zakresie problematyki rozwoju regionu. Udział ten zaznacza się w formie uczestnictwa w pracach gremiów doradczo-opiniujących:

– dr hab. K. Szczygielski, prof. wizyt., był członkiem grupy ekspertów Urzędu Marszałkowskiego do prac związanych z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego w latach 2007–2013 i członkiem Rady Społeczno-Naukowej Opolskich Parków Krajobrazowych;

– prof. dr hab. K. Heffner był przewodniczącym Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, a dr hab. K. Szczygielski, prof. wizyt., członkiem tej komisji;

– prof. dr hab. K. Heffner i dr hab. K. Szczygielski, prof. wizyt., byli członkami Komisji ds. planowania regionalnego, powołanymi przez Zarząd Województwa Opolskiego;

– dr hab. K. Szczygielski, prof. wizyt., wchodził w skład Zespołu Doradców Marszałka Województwa Opolskiego;

– prof. dr hab. R. Rauziński i dr B. Solga byli członkami Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w Opolu;

– prof. dr hab. K. Heffner pełnił funkcję opiekuna naukowego zespołu opracowującego Strategię Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.;

– dr hab. K. Szczygielski, prof. wizyt., i dr B. Solga zostali członkami tematycznej grupy roboczej „Spójność terytorialna”, powołanej do prac nad Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego;

– dr hab. K. Szczygielski, prof. wizyt., był ponadto członkiem grupy ekspertów do opracowania ekspertyzy dotyczącej metodologii Powszechnego Spisu Ludności i Mieszkań 2011 r. (w zakresie pytań etnicznych) oraz zespołu przy Zarządzie Województwa Opolskiego ds. opracowania specjalnej strefy demograficznej (SSD).

Znacząca jest także pozycja pracowników jako członków korporacji naukowych, m.in.: Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN, Komitetu Nauk Demograficznych PAN, Komisji Regionalnej Polityki Społecznej Komitetu Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN, Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Demograficznego, Komisji Geografii Komunikacji Polskiego Towarzystwa Geo-

graficznego w Warszawie, International Geographical Union Commission on Geography and Public Policy (Berno, Szwajcaria), Regional Science Association (Durham), European Science Foundation (Strasburg), Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN. Członkami Rządowej Rady Ludnościowej są prof. dr hab. R. Rauziński oraz dr hab. prof. wizyt. K. Szczygielski. Prof. dr hab. R. Rauziński, prof. dr hab. K. Heffner i dr B. Solga zostali członkami Komitetu Badań nad Migracjami PAN. W ramach aktywności w Komitecie Badań nad Migracjami PAN w 2012 r. dr B. Solga została sekretarzem Grupy Roboczej ds. opracowania raportu pt. „Społeczne skutki poakcesyjnych migracji ludności Polski”. W dziedzinie badań nad migracjami zagranicznymi prof. dr hab. K. Heffner był ekspertem w projekcie „Wypracowanie metod zmniejszania emigracji zarobkowej i wspierania powrotu migrantów na polski rynek pracy”, realizowanym przez Uniwersytet Opolski.

Należy zaznaczyć również udział pracowników ZBRiL w komitetach i radach redakcyjnych wielu liczących się w środowisku naukowym czasopism krajowych: „Biuletyn KPZK PAN”, „Studia KPZK PAN”, „Studia Regionalia KPZK PAN”, „Wieś i Rolnictwo” (Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN), „Studia Śląskie”, „Zeszyty Lubińskie”, oraz wydawanych w języku angielskim czasopism „Economy and Management Journal”, „Bulletin of Geography” i serii wydawniczej Region and Regionalism.

Brygida Solga

6. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PRACOWNI BADAŃ SPOŁECZNYCH INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU W 2012 ROKU

W roku 2012 w Pracowni Badań Społecznych zatrudnionych było pięć osób, w tym profesor, troje pracowników na stanowisku asystenta i specjalista ds. wspomagających badania.

Pracownia angażowała się w wiele przedsięwzięć badawczych i publikacyjnych, a także promujących zarówno naukę, jak i Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. Prace badawcze pracowników Pracowni stanowiły integralną część planu prac badawczych realizowanych przez Zakład Badań Regionalnych i Lokalnych w 2012 r. pod nazwą: „Śląskie regiony w tworzeniu europejskiej gospodarki i społeczeństwa”. Ponadto zrealizowano (w ramach współpracy z Wydziałem Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej) badania terenowe „Miejsce i znaczenie migracji w rozwoju regionalnym”.

Pracownia złożyła do podmiotów zewnętrznych następujące wnioski i oferty na realizację badań:

1. „Przemijająca przeszłość. Tożsamość i pamięć kulturowa kolejnych pokoleń przesiedleńców z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej”, projekt złożony do Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki – Moduł 1.1;
2. „Badanie optymizmu pracodawców województwa opolskiego”, oferta złożona do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu;
3. Oferta na realizację usługi procesu doboru próby badawczej oraz zbierania i kodowania danych w ramach zadania „Badanie edukacji ustawicznej wśród opolskich przedsiębiorców”, oferta złożona do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu;
4. „Sytuacja w obszarze szkolnictwa gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego województwa opolskiego kluczowym czynnikiem kształtowania się potencjału kapitału ludzkiego w regionie”, oferta złożona do Regionalnego Centrum Rozwoju Edukacji;
5. Wycena badania ewaluacyjnego dotyczącego skuteczności, efektywności i adekwatności działania instrumentów inżynierii finansowej oraz inicjatywy JEREMIE w okresie programowania 2007–2013 wraz z wypracowaniem wniosków i propozycji dotyczących zwrotnych instrumentów inżynierii finansowej w latach 2014–2020, sporządzona dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego;

6. „Zielona firma – Proekologiczny model zarządzania organizacją” w ramach konkursu zamkniętego nr 1/POKL/8.1.1/PI/2012, wniosek w partnerstwie z Wyższą Szkołą Zarządzania i Administracji w Opolu, złożony do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu.

Opracowano również ofertę promocyjno-informacyjną Pracowni Badań Społecznych do folderu *Opolska nauka dla biznesu*, przygotowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego w ramach projektu „Opolska Platforma Informacji”.

Pracownia była zaangażowana w proces negocjacji wniosku na realizację projektu innowacyjnego „Pl@tforma nowych możliwości – innowacyjne e-narzędzie służące zwiększeniu zainteresowania uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych kontynuacją kształcenia na kierunkach kluczowych” w ramach konkursu zamkniętego nr 1/POKL/9.2/IN/2011. Opracowywano uzasadnienia i inne materiały, które były wymagane przez IP2. Ostatecznie PIN – Instytut Śląski wycofał się z realizacji tego projektu.

Magister Anna Bereś uzyskała z Narodowego Centrum Nauki w konkursie PRELUDIUM 2 dofinansowanie projektu „Polscy rolnicy ekologiczni – nowy model relacji pomiędzy przyrodą, gospodarką i społeczeństwem”.

Dwoje pracowników Pracowni, mgr Anna Bereś i mgr Paweł Sadło, ukończyło w 2012 r. studia podyplomowe „Zarządzanie projektami badawczymi i komercjalizacja wyników badań naukowych” oraz uzyskało Certyfikat IPMA (International Project Management Association) na poziomie D. Pracownicy Pracowni uczestniczyli w seminariach doktoranckich i warsztatach doktorskich w PIN – Instytucie Śląskim. Przewód doktorski otworzył w 2012 r. mgr Paweł Sadło.

Wszyscy pracownicy Pracowni byli zaangażowani we współorganizację X Opolskiego Festiwalu Nauki w zakresie zaprojektowania, wydruku i dystrybucji ulotek promujących wydawnictwa PIN – Instytutu Śląskiego oraz organizację pokazowego wywiadu fokusowego a także „spaceru z socjologiem po mieście Opolu” w celu prezentacji socjologicznego patrzenia na infrastrukturę miejską. Magister Olaf Gwiżdż wygłosił wykład w Publicznym Liceum Ogólnokształcącym Nr VI w Opolu pt. „Stereotypizacja zawodów”. Z udziałem jednego z pracowników Pracowni odbył się jednodniowy wyjazd naukowy na zaproszenie dziekana Wydziału Polityk Publicznych Uniwersytetu Śląskiego w Opawie – wykład „Social Structure in Poland – Past and Present” mgr Anna Bereś wygłosiła w ramach projektu „Vi-segrád: Sociální myšlení, struktura a transformace”.

W polu aktywności Pracowni Badań Społecznych znalazły się także przedsięwzięcia konferencyjne, m.in. organizacja techniczna konferencji:

– Colloquium Opole 2012,

– Granice Śląska (zorganizowanej w Kudowie-Zdroju w ramach cyklu konferencji dot. Encyklopedii Śląska, wspólnie z Międzynarodowym Centrum Studiów Śląskich przy Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich),

– Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku,

– Otwarte zebrania naukowe PIN–IŚ z cyklu „Środy w Instytucie Śląskim”.

Magister Robert Wieczorek rozpoczął w 2012 r. pełnienie funkcji sekretarza „Studiów Śląskich”, a mgr Olaf Gwiżdż pełnił nadal funkcję skarbnika Stowarzyszenia Instytut Śląski.

Paweł Sadło

7. BIBLIOTEKA PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU. SPRAWOZDANIE Z PRACY W 2012 ROKU

I. Gromadzenie i opracowanie zbiorów

1. Wydawnictwa zwarte

Stan księgozbioru w dniu 31.12.2011 r. 56 921 wol.

W 2012 r. przybyło 360 wol.

Wykreślono z inwentarza 22 wol.

Stan w dniu 31.12.2012 r. 57 259 wol.

Przybytki książek według sposobu nabycia:

Ogółem 360 wol., w tym kupno – 13 wol., wymiana – 176 wol. (w tym 34 z zagranicy), dary – 171 wol.

Wartość książek: zakupionych – 537,60 zł, otrzymanych w ramach wymiany – 5415,49 zł oraz darów – 4565,00 zł.

2. Czasopisma

Stan w dniu 31.12.2011 r. 23 362 tomów

W 2012 r. przybyło 299 tomów

Wykreślono z inwentarza 0 tomów

Stan w dniu 31.12.2012 r. 23 661 tomów

W 2012 r. biblioteka otrzymywała 152 tytuły czasopism bieżących (w tym 29 zagranicznych).

Czasopisma według sposobu nabycia:

Ogółem 152 tytuły, z tego kupno – 36 (w tym 4 zagraniczne), dary – 51 (w tym 8 zagranicznych), wymiana – 65 (w tym 17 zagranicznych).

Na prenumeratę i zakup czasopism wydano 5057, 81 zł.

Wartość czasopism otrzymanych w darze wyniosła 3077, 35 zł (w tym z zagranicy 412, 00 zł) oraz w ramach wymiany – 5969, 86 zł (w tym 1152,00 zł z zagranicy).

3. Zbiory specjalne

a. Kartografia

Stan w dniu 31.12.2011 r. – 754 mapy oraz 118 map rękopiśmiennych.

W 2012 r. przybyły 2 mapy o wartości 42 zł.
Stan w dniu 31.12.2012 r. – 756 map oraz 118 map rękopiśmiennych.

b. Rękopisy

Stan w dniu 31.12.2011 r. – 7242 teczki.
W 2012 r. przybyło 0 teczek
Wykreślono z inwentarza – 3 teczki.
Stan w dniu 31.12.2012 r. – 7239 teczek.

c. Ikonografia

Stan w dniu 31.12.2011 r. – 3942 pozycje fotografii oraz 365 pozycji (1462 klatki) negatywów.
W 2012 r. przybyła 1 pozycja fotografii.
Wykreślono z inwentarza – 15 pozycji fotografii.
Stan w dniu 31.12.2012 r. – 3928 pozycji fotografii oraz 365 pozycji (1462 klatki) negatywów.

d. Mikrofilmy

Stan w dniu 31.12.2012 r. – 386 zwojów.

e. Dokumenty elektroniczne

Stan w dniu 31.12.2011 r. – 98 sztuk.
W 2012 r. przybyły 2 szt. o wartości 120 zł.
Stan w dniu 31.12.2012 r. – 100 sztuk.

II. Udostępnianie

1. Czytelnicy

Z biblioteki korzystało 33 pracowników PIN – Instytutu Śląskiego oraz 492 osoby spoza Instytutu.

2. Wypożyczalnia miejscowa

Wypożyczono 456 wol. wydawnictw zwartych i czasopism oraz 27 teczek rękopisów.

3. Czytelnia

Czytelnia była czynna dla pracowników PIN – Instytutu Śląskiego pięć dni w tygodniu, dla osób z zewnątrz trzy dni w tygodniu.

Zarejestrowano 1187 odwiedzin. W czytelni udostępniono 1859 wol. wydawnictw zwartych i ciągłych, 2272 jednostki czasopism bieżących oraz 219 jednostek zbiorów specjalnych (rękopisy, mapy i mikrofilmy).

4. Wypożyczalnia międzybiblioteczna
Sprawdzono 13 wol. wydawnictw zwartych, 10 wol. wydawnictw ciągłych, 14 zwojów mikrofilmów dla pracowników PIN – Instytutu Śląskiego.
5. W czytelni wykonano 3813 odbitek kserograficznych.

III. Wymiana

Biblioteka przekazała w ramach wymiany 30 tytułów wydawnictw zwartych (463 wol., w tym 137 dla odbiorców zagranicznych) oraz 2 tytuły wydawnictw ciągłych („Studia Śląskie”, „Śląsk Opolski”) – 145 wol. (w tym 56 dla odbiorców zagranicznych).

Wartość przekazanych wydawnictw – 12684,20 zł.

IV. Opracowanie, informacja

1. Udzielano na bieżąco informacji bibliograficznych i bibliotecznych (w tym 86 telefonicznych) oraz odpisywano na e-maile czytelników.
2. Prowadzono dokumentację wycinków prasowych dotyczących PIN – Instytutu Śląskiego oraz mniejszości niemieckiej w Polsce. Wycinki pozyskiwano przeglądając prasę dostępną w bibliotece.
3. Aktualizowano komputerową bazę danych wydawnictw PIN – Instytutu Śląskiego.
4. Gromadzono materiały do bibliografii publikacji pracowników PIN – Instytutu Śląskiego w 2012 r.
5. Prowadzono na bieżąco katalog komputerowy w systemie SOWA oraz uzupełniono go o 2586 opisów książek ze starego zasobu.

V. Sprawy inne

1. Biblioteka PIN – Instytutu Śląskiego przystąpiła do konkursu w ramach programu „Index Plus” ogłoszonego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i na mocy umowy zawartej 30.11.2012 r. realizuje od

- 01.12.2012 r. projekt pt.: „Digitalizacja czasopisma *Studia Śląskie* T. 1–70 wydawanego przez Instytut Śląski w Opolu w latach 1958–2011”.
2. Wirtualna Biblioteka Nauki to projekt realizowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w ramach którego pracownicy PIN – Instytutu Śląskiego w Opolu mogą korzystać z następujących baz: Elsevier, Springer, Web of Science.
 3. W ramach Opolskiego Festiwalu Nauki biblioteka zorganizowała wystawę pt. „Śląskie czasopisma z XIX i XX w. Wybór” oraz wystawy towarzyszące konferencjom: „Colloquium Opole 2012” i „Polityka państw narodowych wobec języka na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku”.
 4. Dokonano naprawy 94 uszkodzonych grzbietów książek.
 5. Na bieżąco prowadzono ekspozycję nowości książkowych.

VI. Sprawy personalne

W dniach od 26.03.2012 do 6.04.2012 r. odbywała praktykę zawodową mgr Renata Żemojcin z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego.

Ewelina Nowak, studentka Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego, odbyła w dniach 3–18.09.2012 r. praktykę magisterską, zbierając materiały do pracy pt. „Wpływ zagranicznej migracji zarobkowej na sytuację społeczno-gospodarczą w wybranych gminach powiatu oleskiego”.

W roku 2012 w bibliotece zatrudnione były: mgr Ewa Golec – kierownik, mgr Ewa Wróbel.

Ewa Golec

8. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU W 2012 ROKU

W roku 2012 opublikowano 11 pozycji o łącznej objętości 199,06 arkuszy wydawniczych, których nakład wyniósł w sumie 2,15 tys. egzemplarzy.

Tytuły opublikowane w 2012 r.	Objętość (w ark. wyd.)	Nakład (w tys. egz.)
1. <i>Colloquium Opole 2010: Polsko-niemiecki traktat graniczny z 14 listopada 1990 roku – geneza i skutki</i> , pod red. Michała Lisa, Aleksandry Trzcielińskiej-Polus, Leokadii Drożdż	10,95	0,15
2. <i>Colloquium Opole 2011: Od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa</i> , pod red. Moniki Choroś, Maximiliana Eidena, Bernarda Linka, Michała Lisa	14,00	0,20
3. <i>Granice Śląska w interdyscyplinarnej perspektywie</i> , pod red. Ryszarda Gładkiewicza, Teresy Söldry-Gwiżdż, Marka S. Szczepańskiego	11,15	0,20
4. Hanich Andrzej, <i>Ksiądz infułat Bolesław Kominek, pierwszy administrator apostolski Śląska Opolskiego (1945–1951)</i>	12,00	0,15
5. Kominek Bolesław ks., <i>Wspomnienia i dokumenty pastoralne pierwszego administratora apostolskiego Śląska Opolskiego (1945–1951)</i> , zebrał, opracował i przypisami opatrzył ks. Andrzej Hanich	44,50	0,15
6. Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu w 2011 roku. <i>Sprawozdanie z działalności i plan pracy na rok 2012</i> , red. meryt. Leokadia Drożdż	3,80	0,10
7. <i>Plebiscyt i powstania śląskie 1919–1921 – po 90. latach</i> , pod red. nauk. Michała Lisa, Leokadii Drożdż	10,00	0,15

8.	<i>Słownik gwar śląskich t. 13: (HYRO–JUŻYNECZKI)</i> , red. nauk. Bogusław Wyderka	19,00	0,25
9.	<i>Spoleczeństwo Śląska Opolskiego 1945–2011–2035 – aspekty społeczne, demograficzne i rynku pracy</i> , II Kongres Demograficzny t. 6, pod red. Teresy Söldry-Gwizdź, Roberta Rauzińskiego	6,50	0,25
10.	„Studia Śląskie” 2012, t. 71	24,66	0,20
11.	<i>Źródła do dziejów Prószkowa / Quellen zur Geschichte von Proskau</i> , red. nauk. / Hrsg. von ks. Andrzej Hanich, współpraca / unter Mitwirkung von Hubert Dobranowski	42,50	0,35
	Razem:	199,06	2,15

Ewa Dawidejt-Jastrzębska

**9. BIBLIOGRAFIA PUBLIKACJI PRACOWNIKÓW
PIN – INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU
W 2012 ROKU
(ORAZ UZUPEŁNIENIA Z LAT POPRZEDNICH)**

BEREŚ ANNA

1. Dwa miasta – okiem flâneura = Dva města – očima flâneura // W: Kędzierzyn-Koźle – Přerov : portrety miast = Portrety měst / oprac. zespół Jiří Lapáček [i in.] ; pod kier. Heleny Bulandy ; Miejska Biblioteka Publiczna w Kędzierzynie-Koźlu. – Kędzierzyn-Koźle : MBP ; Opole : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – Tekst równol. pol., czes. – S. 118-132 : fot. kolor. – ISBN 978-83-928693-5-1. – ISBN 978-83-7511-152-1.

BORKOWSKI MACIEJ

2. Friedlaenderowie : najbogatsza rodzina żydowska Opola // W: Żydzi na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku : praca zbiorowa / pod red. Barbary Kalinowskiej-Wójcik, Dawida Kellera. – Rybnik : Muzeum ; Katowice : Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego, 2012. – (Zeszyty Rybnickie. Konferencje ; 14). – S. 527-539. – ISBN 978-3-929428-8-7. – ISBN 978-83-932082-1-0.

CHOROŚ MONIKA

3-29. Beuthen = Bytom; Bobrek-Karf = Bobrek Karb; Bolko = Nowa Wieś Królewska; Cosel (Kosel) = Kędzierzyn-Koźle; Gleiwitz = Gliwice; Gross Strehlitz = Strzelce Opolskie; Hindenburg (Oberschlesien) = Zabrze; Katscher = Kietrz; Kattowitz = Katowice; Klausberg = Mikulczyce; Königshütte = Chorzów; Kreuzburg O.S. = Kluczbork; Laband = Łabędy; Leobschütz = Głubczyce; Lublinitz = Lubliniec; Martinau = Rokitnica; Mechtal = Miechowice; Nisse = Nysa; Neustadt = Prudnik; Oberglogau = Głogówek; Oppeln = Opole; Patschkau = Paczków; Peiskretscham = Pyskowice; Pless = Pszczyna; Ratibor = Racibórz; Rybnik = Rybnik; Ziegenhals = Głuchołazy // W: Deutsches Ortsnamenbuch / hrsg. von Manfred Niemeyer. – Berlin : De Gruyter, cop. 2012. – S. 63 ; 76 ; 79 ; 114 ; 210 ; 224 ; 267-268 ; 307 ; 308 ; 318-319 ; 326-327 ; 333 ; 342 ; 361-362 ; 376 ; 396 ; 398 ; 432 ; 444-445 ; 464 ; 477 ; 487 ; 487-488 ; 494/495 ; 510 ; 541 ; 716. – ISBN 978-3-11-018908-7.

30. Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / ..., Bernard Linek // Przegląd Zachodni. – R. 68, nr 1 (2012), s. 306-309.
31. Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / pod red. ..., Maximiliana Eideny, Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – 247, [1] s. : wyr., mapa ; 24 cm. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Także tyt. niem., czes. – Tekst część. niem., czes. – Spis treści także niem., czes. – Streszcz. pol., niem. – ISBN 978-83-7126-285-2. – ISBN 978-83-7511-145-3.
32. Dwujęzyczne tablice z nazwami miejscowości na Opolszczyźnie : przejaw demokracji czy źródło nowych konfliktów ?. – Streszcz. ang. // Przegląd Zachodni. – R. 68, nr 1 (2012), s. 127-142.
33. Nazewnictwo miejscowe w polityce władz rejencji opolskiej : (spojrzenie onomasty) / ..., Łucja Jarczak. – Streszcz. ang., niem. // Studia Śląskie. – T. 71 (2012), s. 45-60.
34. Perspektywy mniejszości : dyskusja panelowa / oprac. ..., Bernard Linek // W: Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / pod red. ..., Maximiliana Eideny, Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 223-244. – ISBN 978-83-7126-285-2. – ISBN 978-83-7511-145-3.
35. Profesor doktor habilitowany Ernst Eichler (1930-2012) // Studia Śląskie. – T. 71 (2012), s. 321 – 322 : portr.
36. Wprowadzenie / ..., Maximilian Eiden, Bernard Linek, Michał Lis // W: Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / pod red. ..., Maximiliana Eideny, Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S.11-14. – ISBN 978-83-7126-285-2. – ISBN 978-83-7511-145-3.
37. Zainteresowania onomastyczne Konstantego Prusa i jego *Spis miejscowości polskiego Śląska Górnego* jako element kampanii plebiscytowej / ..., Łucja Jarczak // W: Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. Michała Lisa, Leokadii Drożdż ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – S. 87-104 : faks. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

CIMAŁA BOGDAN

38. Kampania plebiscytowa na Górnym Śląsku 1919-1921 i jej wpływ na świadomość narodową mieszkańców regionu // W: Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. Michała Lisa, Leokadii Drożdż ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – S. 33-53 : tab. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

DAWIDEJT-JASTRZĘBSKA EWA

39. Śląsk Opolski w polskiej literaturze pięknej okresu międzywojennego : przyczynek do pamięci kulturowej nowych (powojennych) mieszkańców regionu. – Streszcz. ang., niem. // Studia Śląskie. – T. 71 (2012), s. 169-196.

40. Turystyka kulturowa a pamięć przeszłości miasta i regionu : megawydarzenia w Nysie w ujęciu historycznym // W: Problemy aktywizacji rekreacyjno-ozdorovčoi dijal'nosti naselennja : materialy VIII Vseukrains'koi naukovno-praktyčnoj konferencii z mižnarodnoju učastju 16-17 ljutogo 2012 roku / Ministerstvo Osvity i Nauky, Molodi ta Sportu Ukrainy, Vseukrains'kyj Centr Fyzyčnogo Zdorov'ja Naselennja „Sport dlja Vsich”, L'vivs'kyj Deržavnyj Universytet Fyzyčnoj Kul'tury. – L'viv : MOiNMSU, 2012. – Bibliogr. – S. 25-29.

DROBEK WIESŁAW

41. Przekształcenia funkcjonalne i morfologiczne najmniejszych miast województwa opolskiego w nowej rzeczywistości społeczno-gospodarczej // W: *Człowiek największym dobrem miasta, regionu, kraju* : księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Robertowi Rauzińskiemu, który przebył drogę z Wilna do Opola : z okazji pięćdziesięciolecia pracy dla środowiska naukowego Polski i Opola / pod red. Agaty Zagórowskiej. – Opole : Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, 2012. – (Studia i Monografie / Politechnika Opolska, ISSN 1429-6063 ; z. 319). – Bibliogr. – S. 151-171 : il. kolor., pl. kolor. – ISBN 978-83-62736-70-6.

DROŹDŹ LEOKADIA

42. Colloquium Opole 2010 : polsko-niemiecki traktat graniczny 14 listopada 1990 roku : geneza i skutki / pod red. Michała Lisa, Aleksandry Trzcielińskiej-Polus, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – 181, [2] s. : mapy, tab. ; 24 cm. – (Colloquium

Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Tyt. także niem., czes. – Tekst część. czes., niem. – Spis treści także czes., niem. – Streszcz. pol. – ISBN 978-83-7126-282-1. – ISBN 978-83-7511-136-1.

43. Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. nauk. Michała Lisa, ... ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – 151, [1] s. : faks., tab. ; 24 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

44. Wprowadzenie / Michał Lis, ... // W: Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. Michała Lisa, ... ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – S. 7-8. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

45. Wybrane publikacje na temat plebiscytu i powstań śląskich 1919-1921 w księgozbiornie Biblioteki Państwowego Instytutu Naukowego – Instytutu Śląskiego w Opolu // W: Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. Michała Lisa, ... ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – S. 145-151. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

46. Wymuszone uznanie granicy początkiem normalizacji / Michał Lis, Aleksandra Trzcielińska-Polus, ... // W: Colloquium Opole 2010 : polsko-niemiecki traktat graniczny z 14 listopada 1990 roku : geneza i skutki / pod red. Michała Lisa, Aleksandry Trzcielińskiej-Polus, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 9-11. – ISBN 978-83-7126-282-1. – ISBN 978-83-7511-136-1.

47. Z dziejów szkolnictwa polskiego na Zaolziu // W: Leksykon Polaków w Republice Czeskiej i Republice Słowackiej / Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego. T. 1 / red. nauk. Zenon Jasiński, Bogdan Ciমালা. – Opole : INP UO, 2012. – S. 367-368 : faks. – ISBN 978-83-929872-4-6.

GLENSK JOACHIM

48. Na tropach lektur pragmatycznego Ślązaka : od Karola Maya do Tomasza Manna // W: Ślady lektury / pod red. Jacka Lyszczyny ; [Polska Akademia Nauk. Oddział w Katowicach]. – Katowice : PAN O : Wydaw. Gnome, 2012. – S. 159-170. – ISBN 978-83-63268-04-6.

49. Polska i niemiecka prasa w agitacji plebiscytowej : z perspektywy 90 lat. – Streszcz. ang. // Rocznik Historii Prasy Śląskiej / . – T. 15, z. 2 (2012).

50. Z raptularza medioznawcy // W: Przestrzenie kultury i literatury : księga jubileuszowa dedykowana Profesor Krystynie Heskowej-Kwaśniewicz na pięćdziesięciolecie pracy naukowej i dydaktycznej / pod red. Elżbiety Gondek, Ireny Sochy ; przy współudz. Barbary Pytlos. – Katowice: Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, 2012. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, ISSN 0208-6336 ; nr 2894). – S. 521-532. – ISBN 978-83-226-2007-6.

GOLEC EWA

51. Bibliografia zawartości „Studiów Śląskich” t. 61: 2002 – t. 70: 2011. – Streszcz. ang., niem. – Indeks // Studia Śląskie. – T. 71 (2012), s. 305-319.

52. Wydawnictwa zwarte, czasopisma oraz zbiory specjalne Biblioteki Państwowego Instytutu Naukowego – Instytutu Śląskiego w Opolu [Dokument elektroniczny] // Bibliotekarz Opolski. – 2012, nr 4, s. 48-52 : il.

GWIZDŹ OLAF

53. Szkolnictwo zawodowe a wymagania rynku pracy : kontekst regionalny // W: Zawirowania systemu edukacji : z perspektywy socjologicznych warsztatów badawczych / red. nauk. Marta Zahorska. – Warszawa : Wydaw. Uniwersytetu Warszawskiego, 2012. – S. 113-136. – ISBN 978-83-235-0853-3.

HANICH ANDRZEJ

54. Działania zbrojne II wojny światowej na Śląsku Opolskim w pierwszej połowie 1945 r. // W: Na tropach twórczości i czasów minionych : księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Damianowi Tomczykowi / pod red. Marka Cetwińskiego, Agnieszki Czajkowskiej ; Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie. – Częstochowa : Wydaw. im. Stanisława Podobińskiego AJD, 2012. – S. 507-552. – ISBN 978-83-7455-232-5.

55. Książd Bolesław Kominek / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. [T.] 1, Książd infułat Bolesław Kominek : pierwszy administrator apostolski Śląska Opolskiego (1945-1951). – Opole : PIN IŚ, 2012. – 178 s. : il., mapy, portr. ; 24 cm. – Bibliogr. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-288-3.

56. Książd Bolesław Kominek / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. [T.] 2, Wspomnienia i dokumenty pastoralne pierwszego administratora Śląska Opolskiego (1945-1951) / zebrał, oprac. i przypisami opatrzył ... – Opole : PIN IŚ, 2012. – 707 s. ; 24 cm. – Bibliogr. – Indeksy. – ISBN 978-83-7126-289-0.

57. Księża : ofiary zabójstw politycznych na Śląsku Opolskim w okresie powstań śląskich i plebiscytu // W: Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. Michała Lisa, Leokadii Drożdż ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – S. 72-86. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

58. Losy ludności na Śląsku Opolskim w czasie działań wojennych i po wejściu Armii Czerwonej w 1945 roku. – Streszcz. ang., niem. // Studia Śląskie. . – T. 71 (2012), s. 197-227: tab.

59. Opolszczyzna w wielu smakach : skarby dziedzictwa kulinarnego : 2200 wypróbowanych i polecanych przepisów na przysmaki kuchni domowej / wybór i oprac. ... – Opole : Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi : Wydaw. Press & Media, 2012. – 768 s. : il. (w tym kolor.) ; 31 cm. – Indeks. – ISBN 978-83-60455-50-0. – ISBN 978-83-935747-1-1.

60. Wstęp // W: Opolszczyzna w wielu smakach : skarby dziedzictwa kulinarnego : 2200 wypróbowanych i polecanych przepisów na przysmaki kuchni domowej / wybór i oprac. ... – Opole : Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi : Wydaw. Press & Media, 2012. – S. 5-6. – ISBN 978-83-60455-50-0. – ISBN 978-83-935747-1-1.

61. Wywłaszczenie, konfiskaty mienia i inne formy represji wobec Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim przez władzę komunistyczną w latach 1945-1964 // W: Komunistyczny aparat represji i życie społeczne Opolszczyzny w latach 1945-1989 : studia i materiały / red. Ksawery Jasiak. – Opole ; Wrocław : Oddział Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Delegatura, 2012. – S. 81-106. – ISBN 978-83-61631-33-0.

62. Źródła do dziejów Prószkowa = Quellen zur Geschichte von Proskau / red. nauk. ... ; współpraca Hubert Dobranowski ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Parafia Rzymskokatolicka św. Jerzego w Prószkowie, Urząd Miasta i Gminy w Prószkowie. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – XIV, [2], 578 s. : il. ; 24 cm. – Tekst równol. niem., pol. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-283-8. – ISBN 978-83-7511-141-5.

HEFFNER KRYSYAN

63. Historyczno-topograficzny atlas miast śląskich = Historisch-topographischer Atlas schlesischer Städte / wyd. na zlec. Instytutu Herdera przez Petera Haslingera [i. in.]. [T.] 2, Opole = Oppeln / oprac. ..., Wolfgang Kreft. – Marburg : Herder-Institut, 2011. – 52 s. : il. (w tym kolor.), mapy, pl. ; 42 cm. – Tekst równol. pol., niem. – Bibliogr. – ISBN 978-3-87969-362-7.

64. Ewolucja funkcji w zagospodarowaniu przestrzeni wiejskiej w Polsce // W: Rozwój wsi i rolnictwa w Polsce : aspekty przestrzenne i regionalne / red. Nauk. Andrzej Rosner. – Warszawa : Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa Polskiej Akademii Nauk, 2012. – S. 39-60. – ISBN 978-83-89900-50-0.

65. Granice Śląska – granice na Śląsku : ewolucja i współczesne wymiary / ... , Brygida Solga // W: Granice Śląska w interdyscyplinarnej perspektywie / pod red. Ryszarda Gładkiewicza, Teresy Sołdry-Gwiżdż, Marka S. Szczepańskiego ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Międzynarodowe Centrum Studiów Śląskich. Uniwersytet Warszawski. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski ; Wrocław : MCSŚ UW, 2012. – Streszcz. ang., czes., niem. – S. 127-142 : mapy. – ISBN 978-83-7126-291-3. – ISBN 978-83-7511-161-3.

66. Migracje a rozwój regionu : znaczenie procesów migracyjnych dla rozwoju regionów w Polsce // W: Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945-2011-2035 : aspekty społeczne, demograficzne i rynku pracy / pod red. Roberta Rauzińskiego, Teresy Sołdry-Gwiżdż ; Rządowa Rada Ludnościowa. – Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski : Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ; Warszawa : RRL, 2012. – (II Kongres Demograficzny w Polsce ; t. 6). – S. 79-91 : mapa kolor., tab., wykry. – ISBN 978-83-7126-290-6. – ISBN 978-83-60455-52-4.

67. Migracje Ślązaków po 1945 roku // Śląsk : miesięcznik społeczno-kulturalny. – R. 18, nr 5 (2012), s. 12 – 14.

68. Region migracyjny, jego cechy i ewolucja w Polsce na przykładzie Śląska Opolskiego / ..., Robert Rauziński // W: Krajobrazy migracyjne Polski / pod red. Pawła Kaczmarczyka, Magdaleny Lesińskiej ; Ośrodek Badań nad Migracjami

Uniwersytetu Warszawskiego. – Warszawa : OBnM UW, 2012. – Bibliogr. – S. 61-83 : mapy, tab., wykr.. – ISBN 978-83-923898-8-0.

69. Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945-2011-2035 : aspekty społeczne, demograficzne i rynku pracy / pod red. Roberta Rauzińskiego, Teresy Sołdry-Gwizdź ; Rządowa Rada Ludnościowa. – Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski : Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ; Warszawa : RRL, 2012. – (II Kongres Demograficzny w Polsce ; t. 6). – S. 113-123 : mapy kolor., wykr. – ISBN 978-83-7126-290-6. – ISBN 978-83-60455-52-4.

JARCZAK ŁUCJA

70. Nazewnictwo miejscowe w polityce władz rejencji opolskiej : (spojrzenie onomasty) / Monika Choroś, ... – Streszcz. ang., niem. // Studia Śląskie. – T. 71 (2012), s. 45-60.

71. Zainteresowania onomastyczne Konstantego Prusa i jego *Spis miejscowości polskiego Śląska Górnego* jako element kampanii plebiscytowej / Monika Choroś, ... // W: Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. Michała Lisa, Leokadii Drożdż ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – S. 87-104 : faks. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

JEDYNAK ANNA

72. Słownik gwar śląskich = A dictionary of Silesian dialects. T. 13, (Hyro – jużyneczki) / red. nauk. Bogusław Wyderka ; zespół aut. Małgorzata Iżykowska, ..., Krzysztof Kleszcz, Marzena Muszyńska, Bogusław Wyderka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : EDJ Edytorstwo, 2012. – XXX, 202 s. : mapa ; 24 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-287-6. – ISBN 978-83-86762-53-8.

LINEK BERNARD

73. Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / Monika Choroś, ... // Przegląd Zachodni. – R. 68, nr 1 (2012), s. 306-309.

74. Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / pod red. Moniki Choroś, Maximiliana Eidena, ..., Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski,

2012. – 247, [1] s. : wykr., mapa ; 24 cm. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Także tyt. niem., czes. – Tekst część. niem., czes. – Spis treści także niem., czes. – Streszcz. pol., niem. – ISBN 978-83-7126-285-2. – ISBN 978-83-7511-145-3.

75. Górnoślązacy a nacjonalizm na początku XX wieku. – Fot. – Bibliogr. // *Czasypismo : o historii Górnego Śląska*. – 2012, nr 1, s. 12-21.

76. *Humanistyka // Fabryka Silesia: kwartalnik*. – 2012, nr 2 s. 28.

77. *Instytut Śląski (1934-1948)*. – Streszcz. ang. // *Przegląd Zachodni*. – R. 68, nr 1 (2012), s. 179-197.

78. *Perspektywy mniejszości : dyskusja panelowa / oprac. Monika Choroś, ... // W: Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / pod red. Moniki Choroś, Maximiliana Eidena, ..., Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu*. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 223-244. – ISBN 978-83-7126-285-2. – ISBN 978-83-7511-145-3.

79. *Po co nam Archiwum Historii Mówionej ? = Wozu brauchen wir das Archiv der Erzählten Geschichte ? // W: Archiwum Historii Mówionej : ocalone słowa, ocalone dziedzictwo regionu = Archiw der Erzählten Geschichte : gerettete Worte, gerettetes Erbe der Region*. – Gliwice ; Opole : Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej : Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, [2012]. – Tekst równol. pol., niem. – S. 7-13 : il. – ISBN 978-83-60470-31-02.

80. *Polityka aparatu bezpieczeństwa wobec ludności rodzimej na Śląsku Opolskim w latach 1945-1960 : założenia i realizacja // W: Komunistyczny aparat represji i życie społeczne Opolszczyzny w latach 1945-1989 : studia i materiały / red. Ksawery Jasiak*. – Opole ; Wrocław : Oddział Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Delegatura, 2012. – S. 157-165. – ISBN 978-83-61631-33-0.

81. *Robotnicy Borsigwerku : procesy akulturacji/asymilacji wśród robotników górnośląskich : (od drugiej połowy XIX do pierwszej połowy XX wieku) // W: Akulturacja/asymilacja na pograniczach kulturowych Europy Środkowo-Wschodniej w XIX i XX wieku / red. nauk. Robert Traba ; Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Niemiecki Instytut Historyczny. T. 2, Sąsiedztwo polsko-niemieckie*. – Warszawa : ISP PAN : NIH, 2012. – S. 133-234. – ISBN 978-83-60580-92-9.

82. Wprowadzenie / Monika Choroś, Maximilian Eiden, ..., Michał Lis // W: Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / pod red. ..., Maximiliana Eidena, ..., Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S.11-14. – ISBN 978-83-7126-285-2. – ISBN 978-83-7511-145-3.

83. Wysiedlenia – przesiedlenia – wyjazdy = Aussiedlungen – Umsiedlungen – Ausreisen // W: Strzelczan album rodzinny : od kołyski aż po grób = Gross Strehlitzer Familienalbum : von der Wiege bis zum Grab / red. Marta Górka, Waldemar Gaida, [tł. Michael Chwalb i in.] – Strzelce Opolskie : Powiat Strzelecki, 2012. – Tekst równol. pol., niem. – Bibliogr. – S. 43-56 : faks., fot. – ISBN 978-83-914347-9-6.

84. *Prasa regionalna jako źródło do badań historycznych okresu XIX i XX w.* / red. Joanna Nowosielska-Sobel, Grzegorz Strauchold, Tomasz Ślepowroński. – Wrocław, 2011. Rec. // Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka. – R. 67, nr 2 (2012), s. 143-148.

85. Studia Śląskie / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski ; red. nauk. ... – T. 71. – Opole : PIN IŚ, 2012. – 322 s. : portr., tab. ; 24 cm. – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Streszcz. ang., niem. – ISSN 0039-3355.

LIS MICHAŁ

86. Colloquium Opole 2010 : polsko-niemiecki traktat graniczny z 14 listopada 1990 roku : geneza i skutki / pod red. ..., Aleksandry Trzcielińskiej-Polus, Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – 181, [2] s. : mapy, tab. ; 24 cm. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Tyt. także niem., czes. – Tekst część. czes., niem. – Spis treści także czes., niem. – Streszcz. pol. – ISBN 978-83-7126-282-1. – ISBN 978-83-7511-136-1.

87. Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / pod red. Moniki Choroś, Maximiliana Eidena, Bernarda Linka, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – 247, [1] s. : wykr., mapa ; 24 cm. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Także tyt. niem., czes. – Tekst część. niem., czes. – Spis treści także niem., czes. – Streszcz. pol., niem. – ISBN 978-83-7126-285-2. – ISBN 978-83-7511-145-3.

88. Harcerstwo na ziemi gliwickiej w latach 1920-1939 // W: Z dziejów harcerstwa w Gliwicach / red. t. Damian Reclaw, Joanna Januszewska-Jurkiewicz. – Gliwice : Muzeum, 2012. – (Seria Monograficzna / Muzeum w Gliwicach, ISSN 0860-7818 ; nr 19). – Bibliogr. – S. 15-26 : fot. – ISBN 978-83-89856-47-0.

89. Konsekwencje interdyscyplinarnego warsztatu badawczego Profesora Józefa Jagasa // W: Interdyscyplinarne badania na przykładzie twórczości Profesora Józefa Jagasa : 80-lecie Profesora Józefa Jagasa / [pod red. Andrzeja S. Barczaka] ; Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Śląska Wyższa Szkoła Zarządzania im. gen. Jerzego Ziętka w Katowicach. – Katowice : Wydaw. ŚWSZ, 2012. – Bibliogr. – S. 15-19. – ISBN 978-83-88789-52-6.

90. Mniejszość niemiecka na Śląsku Opolskim a granica na Odrze i Nysie Łużyckiej // W: Colloquium Opole 2010 : polsko-niemiecki traktat graniczny z 14 listopada 1990 roku : geneza i skutki / pod red. ..., Aleksandry Trzcielińskiej-Polus, Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 162-181 : tab. – ISBN 978-83-7126-282-1. – ISBN 978-83-7511-136-1.

91. Piotr Mehl (1912-1995), maturzysta z 1935 roku // W: 80 lat I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Smolenia w Bytomiu / zespół red. Katarzyna Łoza [i in.]. – Bytom : Stowarzyszenie Absolwentów i Sympatyków I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Smolenia, [2012]. – S. 79-82 : faks. – ISBN 978-83-936010-0-4.

Przedr. z „Wczoraj, Dzisiaj, Jutro” 1996 nr 1-4, s. 67-69.

92. Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. nauk. ..., Leokadii Drożdż ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – 151, [1] s. : faks., tab. ; 24 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

93. Plebiscyt i powstania śląskie z perspektywy 90-lecia // W: Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. ..., Leokadii Drożdż ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – Bibliogr. – S. 9-32. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

94. Powstania śląskie w obchodach jubileuszu 90-lecia // Śląsk : miesięcznik społeczno-kulturalny. – R. 18, nr 5 (2012), s. 20 – 24 : il.

95. Wprowadzenie / ..., Leokadia Drożdż // W: Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. ..., Leokadii Drożdż ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – S. 7-8. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

96. Wprowadzenie / Monika Choroś, Maximilian Eiden, Bernard Linek, ... // W: Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / pod red. Moniki Choroś, Maximiliana Eidena, Bernarda Linka, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S.11-14. – ISBN 978-83-7126-285-2. – ISBN 978-83-7511-145-3.

97. Wymuszone uznanie granicy początkiem normalizacji / ..., Aleksandra Trzcielińska-Polus, Leokadia Drożdż // W: Colloquium Opole 2010 : polsko-niemiecki traktat graniczny z 14 listopada 1990 roku : geneza i skutki / pod red. ..., Aleksandry Trzcielińskiej-Polus, Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 9-11. – ISBN 978-83-7126-282-1. – ISBN 978-83-7511-136-1.

MUSZYŃSKA MARZENA

98. Określenia nazywające dzieci w gwarach Śląska. – Streszcz. niem. – Bibliogr. – [Cz.] 2 : Leksemy dotyczące niegrzecznych chłopców // Rozprawy Komisji Językowej / Wrocławskie Towarzystwo Naukowe. – [T.] 39 (2012), s. 17-36.

99. Słownik gwar śląskich = A dictionary of Silesian dialects. T. 13, (Hyro – jużyneczki) / red. nauk. Bogusław Wyderka ; zespół aut. Małgorzata Iżykowska, Anna Jedynek, Krzysztof Kleszcz, ..., Bogusław Wyderka ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : EDJ Edytorstwo, 2012. – XXX, 202 s. : mapa ; 24 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-287-6. – ISBN 978-83-86762-53-8.

RAUZIŃSKI ROBERT

100. Demograficzne uwarunkowania rynku pracy kadr z wyższym wykształceniem na Śląsku Opolskim do 2035 r. / Krzysztof Malik, ..., Agata Zagórowska // W: Demograficzne uwarunkowania rozwoju gospodarczego / red. nauk. Andrzej Rączaszek. – Katowice : Wydaw. Uniwersytetu Ekonomicznego, 2012. – (Studia

Ekonomiczne : zeszyty naukowe wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, ISSN 2083-8611 ; 103). – Streszcz ang. – S. 233-244 : tab. – ISBN 978-83-7246-796-6.

101. Ewolucja regionu migracyjnego w Polsce : (na przykładzie Śląska Opolskiego) / Krystian Heffner, ... // W: Problemy współczesnej ekonomii : księga jubileuszowa poświęcona prof. zw. dr hab. Dorocie Kotlorz / red. nauk. Urszula Zagóra-Jonszta, Anna Skórska. – Katowice : Wydaw. Uniwersytetu Ekonomicznego, 2012. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach). – S. 43-61 : mapy kolor., tab., wyk. – ISBN 978-83-7875-011-6.

102. Grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym : aspekt demograficzny / ..., Teresa Sołdra-Gwiżdż, Kazimierz Szczygielski. – Streszcz. ang. // *Studia Politicae Universitatis Silesiensis*. – T. 9 (2012), s. 78-102 : tab.

103. Obraz demograficzny społeczności ziemi strzeleckiej w latach 1945-2010 = Das demografische Bild der Bevölkerung des Gross Strehlitzer Landes in den Jahren 1945-2010 // W: Strzelczan album rodzinny : od kołyski aż po grób = Gross Strehlitzer Familienalbum : von der Wiege bis zum Grab / red. Marta Górka, Waldemar Gaida, [tł. Michael Chwalb i in.] – Strzelce Opolskie : Powiat Strzelecki, 2012. – Tekst równol. pol., niem. – S. 183-190 : fot., tab. – ISBN 978-83-914347-9-6.

104. Procesy demograficzne w Polsce południowo-zachodniej w latach 1946-2035 // W: Polityka społeczna : kontynuacja i zmiana : z okazji jubileuszu 90-lecia urodzin Profesora Antoniego Rajkiewicza naszego Honorowego Przewodniczącego / kom. red. Józef Orczyk [i in.] ; aut. Włodzimierz Anioł [i in.] ; Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN. – Warszawa : IPiSS, 2012. – Bibliogr. – S. 234-246 : mapy, tab., wyk. – ISBN 978-83-61125-64-8.

105. Słowo wstępne / ..., Teresa Sołdra-Gwiżdż // W: Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945-2011-2035 : aspekty społeczne, demograficzne i rynku pracy / pod red. ..., Teresy Sołdry-Gwiżdż ; Rządowa Rada Ludnościowa. – Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski : Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ; Warszawa : RRL, 2012. – (II Kongres Demograficzny w Polsce ; t. 6). – S. 7-8. – ISBN 978-83-7126-290-6. – ISBN 978-83-60455-52-4.

106. Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945-2011-2035 : aspekty społeczne, demograficzne i rynku pracy / pod red. ..., Teresy Sołdry-Gwiżdż ; Rządowa Rada Ludnościowa. – Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski : Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ; Warszawa : RRL, 2012. – 123, [1] s. :

mapy (w tym kolor.), tab., wykr. ; 24 cm. – (II Kongres Demograficzny w Polsce ; t. 6). – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-290-6. – 978-83-60455-52-4.

SADŁO PAWEŁ

107. Projekt Encyklopedia Śląska jako przykład dobrej praktyki współpracy w przestrzeni regionalnej = The Encyclopedia of Silesia project as a good practice example of regional cooperation in space // W: Udržitelnost rozvoje společnosti a kvalita života : analýzy sociální reality v příhraničí po vstupu do Evropské unie [Dokument elektroniczny] / [aut.] Anna Václavíková a kolektiv ; Slezská univerzita v Opavě. Fakulta veřejných politik v Opavě, Ústav veřejné správy a regionální politiky. – Opava : Úvsarp, 2011. – 1 dysk optyczny (CD-ROM). – S. 231-239. – ISBN 978-80-7248-696-0.

108. Społeczne uwarunkowania rozwoju turystyki w regionie : przykład Kędzierzyna-Koźła // W: Lokalne dziedzictwo (wielo)kulturowe i walory przyrodnicze jako wartość promocyjno-turystyczna / red. nauk. Edward Nycz ; Instytut Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego, Instytut Studiów Edukacyjnych PWSZ w Raciborzu, Towarzystwo Ziemi Kozielskiej. – Opole : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – Bibliogr. – S. 44-59. – ISBN 978-83-62105-97-7.

SENFT STANISŁAW

109. Niemieckie organizacje paramilitarne w czasie powstań śląskich // W: Górny Śląsk między Niemcami a Polską : dziedzictwo i znaczenie powstań śląskich w edukacji historycznej i historiografii / pod red. Marka Białokora. – Toruń : Dom Wydawniczy DUET ; Opole : Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 2011. – Bibliogr. – S. 107-116. – ISBN 978-83-62558-08-7.

110. Nowak Roman (1900-1980) // W: Chorzowski słownik biograficzny : edycja nowa / pod red. Zbigniewa Kapały ; Muzeum w Chorzowie. T. 3. – Chorzów : Muzeum, 2011. – Bibliogr. – S. 169-171. – ISBN 978-83-926587-7-1.

111. Firmy niemieckie na Śląsku : skala, problemy i bariery // W: Colloquium Opole 2011 : od wojny o granice do dobrego sąsiedztwa / pod red. Moniki Choroś,

Maximiliana Eideny, Bernarda Linka, Michała Lisa ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Streszcz. niem. – S.185-197. – ISBN 978-83-7126-285-2. – ISBN 978-83-7511-145-3.

112. Przedwojenna granica polsko-niemiecka // W: Colloquium Opole 2010 : polsko-niemiecki traktat graniczny z 14 listopada 1990 roku : geneza i skutki / pod red. Michała Lisa, Aleksandry Trzcielińskiej-Polus, Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 12-20. – ISBN 978-83-7126-282-1. – ISBN 978-83-7511-136-1.

113. Wpływ plebiscytu i powstań śląskich na kształtowanie się granicy polsko-niemieckiej // W: Plebiscyt i powstania śląskie 1919-1921 : po 90. latach / pod red. Michała Lisa, Leokadii Drożdż ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – S. 54-71 : tab. – ISBN 978-83-7126-286-9. – ISBN 978-83-7511-155-2.

114. Studia Śląskie / Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Stowarzyszenie Instytut Śląski ; red. nac. ... T. 71. – Opole : PIN IŚ, 2012. – 322 s. : portr., tab. ; 24 cm – Także tyt. równol. ang., niem. – Spis treści także ang., niem. – Streszcz. ang., niem. – Bibliogr. – Indeks. – ISSN 0039-3355.

SOCHACKA STANISŁAWA

115. Zagadkowa nazwa śląska *Kornowac* // W: Chrematonimia jako fenomen współczesności / pod red. Marii Biolik, Jerzego Dumy. – Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2011. – Streszcz. niem. – Bibliogr. – S. 445-456. – ISBN 978-83-7299-748-7.

116. Związki naukowe i kontakty osobiste Władysława Nehringa z nauką polską i słowiańską w świetle jego listów prywatnych. – Streszcz. niem. – Bibliogr. // *Onomastica Slavogermanica*. – [T.] 30 (2012), s. 121-132.

SOLGA BRYGIDA

117. Granice Śląska – granice na Śląsku : ewolucja i współczesne wymiary / Krystian Heffner, ... // W: Granice Śląska w interdyscyplinarnej perspektywie / pod red. Ryszarda Gładkiewicza, Teresy Söldry-Gwiżdż, Marka S. Szczepańskiego ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Międzynarodowe Centrum Studiów Śląskich. Uniwersytet Warszawski. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski ; Wrocław : MCSŚ UW, 2012. – Streszcz. ang., czes., niem. – S. 127-142 : mapy. – ISBN 978-83-7126-291-3. – ISBN 978-83-7511-161-3.

118. Migracje zagraniczne a rozwój i regionalna polityka migracyjna = Foreign migration in the context of development and regional migration policy // Biuletyn Instytutu Zachodniego [Dokument elektroniczny] Nr 109, (2012), s. 1-5.

119. Regionalna polityka migracyjna : możliwości tworzenia, cele i obszary zainteresowań // W: Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945-2011-2035 : aspekty społeczne, demograficzne i rynku pracy / pod red. Roberta Rauzińskiego, Teresy Söldry-Gwiżdż ; Rządowa Rada Ludnościowa. – Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski : Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ; Warszawa : RRL, 2012. – (II Kongres Demograficzny w Polsce ; t. 6). – S. 113-123 : mapy kolor., wykr. – ISBN 978-83-7126-290-6. – ISBN 978-83-60455-52-4.

SOLDRA-GWIŹDŹ TERESA

120. Granice Śląska w interdyscyplinarnej perspektywie / pod red. Ryszarda Gładkiewicza, ..., Marka S. Szczepańskiego ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Międzynarodowe Centrum Studiów Śląskich. Uniwersytet Warszawski. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski ; Wrocław : MCSŚ UW, 2012. – 173 s. : mapy (w tym kolor.), tab. ; 24 cm. – Tekst częśc. czes. – Streszcz. ang., czes., niem., pol. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-291-3. – ISBN 978-83-7511-161-3.

121. Słowo wstępne / Robert Rauziński, ... // W: Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945-2011-2035 : aspekty społeczne, demograficzne i rynku pracy / pod red. Roberta Rauzińskiego, ... ; Rządowa Rada Ludnościowa. – Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski : Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ; Warszawa : RRL, 2012. – (II Kongres Demograficzny w Polsce ; t. 6). – S. 7-8. – ISBN 978-83-7126-290-6. – ISBN 978-83-60455-52-4.

122. Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945-2011-2035 : aspekty społeczne, demograficzne i rynku pracy / pod red. Roberta Rauzińskiego, ... ; Rządowa Rada

Ludnościowa. – Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski : Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ; Warszawa : RRL, 2012. – 123, [1] s. : mapy (w tym kolor.), tab., wykr. ; 24 cm. – (II Kongres Demograficzny w Polsce ; t. 6). – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-290-6. – 978-83-60455-52-4.

123. Uwagi wprowadzające / Ryszard Gładkiewicz, ..., Marek S. Szczepański // W: Granice Śląska w interdyscyplinarnej perspektywie / pod red. Ryszarda Gładkiewicza, ..., Marka S. Szczepańskiego ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Międzynarodowe Centrum Studiów Śląskich. Uniwersytet Warszawski. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski ; Wrocław : MCSŚ UW, 2012. – S. 9-10. – ISBN 978-83-7126-291-3. – ISBN 978-83-7511-161-3.

SZCZYGIELSKI KAZIMIERZ

124. Grupy szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym : aspekt demograficzny / Robert Ruziński, Teresa Sółdra-Gwiżdż, ... – Streszcz. ang. // *Studia Politicae Universitatis Silesiensis*. – T. 9 (2012), s. 78-102 : tab.

125. Społeczno-gospodarcze konsekwencje prognozy demograficznej do 2035 roku : aspekt etniczny // W: Społeczeństwo Śląska Opolskiego 1945-2011-2035 : aspekty społeczne, demograficzne i rynku pracy / pod red. Roberta Rauzińskiego, Teresy Söldry-Gwiżdż ; Rządowa Rada Ludnościowa. – Opole : Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski : Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego ; Warszawa : RRL, 2012. – (II Kongres Demograficzny w Polsce ; t. 6). – Bibliogr. – S. 64-78 : mapy, tab. – ISBN 978-83-7126-290-6. – ISBN 978-83-60455-52-4.

TRZCIELIŃSKA-POLUS ALEKSANDRA

126. *Colloquium Opole 2010* : polsko-niemiecki traktat graniczny z 14 listopada 1990 roku : geneza i skutki / pod red. Michała Lisa, ..., Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – 181, [2] s. : mapy, tab. ; 24 cm. – (*Colloquium Opole* : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – Tyt. także niem., czes. – Tekst części. czes., niem. – Spis treści także czes., niem. – Streszcz. pol. – ISBN 978-83-7126-282-1. – ISBN 978-83-7511-136-1.

127. Kwestia granicy polsko-niemieckiej w pracach Bundestagu (ze szczególnym uwzględnieniem XI i XII kadencji) // W: *Colloquium Opole 2010* : polsko-niemiecki traktat graniczny z 14 listopada 1990 roku : geneza i skutki / pod red. Michała Lisa, ..., Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski

w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 52-71. – ISBN 978-83-7126-282-1. – ISBN 978-83-7511-136-1.

128. Wymuszone uznanie granicy początkiem normalizacji / Michał Lis, ..., Leokadia Drożdż // W: Colloquium Opole 2010 : polsko-niemiecki traktat graniczny z 14 listopada 1990 roku : geneza i skutki / pod red. Michała Lisa, ..., Leokadii Drożdż ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski, 2012. – (Colloquium Opole : Polacy – Niemcy – Czesi : sąsiedztwo w XXI wieku). – S. 9-11. – ISBN 978-83-7126-282-1. – ISBN 978-83-7511-136-1.

WYDERKA BOGUSŁAW

129. Granice dialektu śląskiego // W: Granice Śląska w interdyscyplinarnej perspektywie / pod red. Ryszarda Gładkiewicza, Teresy Söldry-Gwiżdż, Marka S. Szczepańskiego ; Stowarzyszenie Instytut Śląski, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, Międzynarodowe Centrum Studiów Śląskich. Uniwersytet Warszawski. – Opole : PIN IŚ : Wydaw. Instytut Śląski ; Wrocław : MCSŚ UW, 2012. – Streszcz. ang., czes., niem. – Bibliogr. – S. 57-75 : mapa. – ISBN 978-83-7126-291-3. – ISBN 978-83-7511-161-3.

130-131. Słownik gwar śląskich = A dictionary of Silesian dialects. T. 13, (Hyro – jużyneczki) / red. nauk. ... ; zespół aut. Małgorzata Iżykowska, Anna Jedynek, Krzysztof Kleszcz, Marzena Muszyńska, ... ; Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu. – Opole : PIN IŚ : EDJ Edytorstwo, 2012. – XXX, 202 s. : mapa ; 24 cm. – Bibliogr. – ISBN 978-83-7126-287-6. – ISBN 978-83-86762-53-8.

Ewa Golec